درعلیه غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» »	վեցամսեայ	20	»

Գաւառի փոխադրէն [illegible] կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխ 100 դրուշի հաշուով:

[illegible]

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան:

ԷՋ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԷՆ

ՏԻԿԻՆ ՊԱՌՕԼԻՆ ՖԻՒՌԷ

Արեւելք իր Ներքին Լուրերուն մէջ պզտիկ տողով մը ծանուցած էր՝ Տիկին Պառօլին Ֆիւռէի Palmes Académiques շքանշանին արժանացած ըլլալուն, զոր Ֆրանսական կառավարութիւնը Ատանայի իր հիւպատոսին միջոցաւ յանձներ է այդ ուսեալ կնոջ, Թուրքիոյ մէջ Ֆրանսերէն լեզուին ծաւալման համար տարած ջանքերուն ի վարձատրութիւն։

Ուրեմն Տիկին Ֆիւռէ, որ այսօր եօթանասուն տարեկանի մօտ ըլլալու է, դեռ կ'ապրի եղեր։

Զինքը չի ճանչցողները, մեր ընթերցողներուն մէջ, ստուար թիւ մը կը կազմեն անշուշտ եւ կրնամ խօսիլ իր վրայ՝ իբր հեռաւոր անցեալի մը մէջ ծանօթ ու մոռցուած դէմքի մը վրայ, որ թէեւ օտար՝ բայց սիրելի ու յարգելի էր 1870–80ի սերունդի այն հայ աղջիկներուն որոնք աշակերտած են իրեն։ Մասնաւորապէս Օրթագիւղի մէջ էր որ երդիւնաւորուեցաւ ուսուցչական գործունէութիւնը Տիկին Ֆիւռէի որ իրեն եւ հայ գեղեցիկ սեռին ճշմարտապէս պատիւ բերող աշակերտուհիներ հասցուց, այսպէս խնամակալուհիներ Հախինեանց վարժարանին, բարձր դասի տիկիններ ու օրիորդներ որոնց համար Ֆրանսագիտութիւնը սոսկական բառ մը չէր, ոչ ալ արտաքին զարդ մը։ Գլխաւոր յատկանիշը այդ Ֆրանսուհիին, իր հմտութենէն աւելի՝ լրջութիւնն ու ծանրախոհութիւնն էր որոնք առաջին տեսակցութեան մը պահուն անգամ անդրդուելի կ'ազդէին խօսակցին, իսկ իր սանուհիներուն վրայ՝ խորունկ ու տեւական կերպով։ Ցեղոյ, յամառ աշխատութեան ոգի մը կը կրէր որ մինչեւ ծերութեան տարիքին մէջ անխռով մնացած կ'երեւայ իրմէ։

Անոնք որ իրմէ այս վայելած են, աւանդօք, իր բարեկամութիւնը ու հիւրընկալութիւնը, կը յիշեն թէ դպրոցական յարկին տակ այդ տիպար-ուսուցչուհին՝ ինչպէ՛ս տիպար մայր ու ամուսին էր ընտանեկան յարկին տակ, բոլորանուէր իր էրկանը ու զաւկըներուն։ Միսս Ֆիւռէ, իր հայրագէտ ու շնորհալի աղջիկը, որ մանկամարդ հասակի մէջ մեռաւ տասը տարի առաջ, տխուր առիթը ընծայեց ինծի, այդ Թուականին, պատանեկութեան օրերուս քանի մը յիշատակները յանձնել այս էջերուն։ Այսօր, իր մօրը ստացած պատիւը, նոր առիթ մը կ'ընծայէ վերյուշումի, անձնական ու հանրական, խառն։ Ու ինչ տխուր անցեալ մը, դպրոցական շրջանին անմիջական յաջորդող զուարթ, յուսալից օրերու, ուր «կեանքի պայքարը» դեռ բառ մըն էր տակաւին որուն նշանակութիւնը հազիւ կը հասկնայինք, եւ «յուսախաբութիւն»ն ալ՝ «նորավէպ»ին պէս դեռ չի կերտուած բառ մը, թերեւս։ Վիքթօռ Հիւկօն, Ալֆրէտ տը Միւսէն ու Տիւմա Որդին մեզի ծանօթ միակ հեղինակներն էին որոնց գործերուն ընթերցումը մեր բոլոր հաճոյքը ու փառքը կը կազմէր։ Եւ առաջին անգամ, երբ Տիկին Ֆիւռէ ներկայացուց զիս իր մօրը,—ծերուկ ու քիչ մը շաղ՝ բայց համով խօսող Ֆրանսուհի մը,— որ սկսաւ պատմել թէ ինչպէ՛ս ընկերութեան մը մէջ հանդիպած էր Նօտր-Տամ տը Բարիի հեղինակին, որուն հետ խօսակցելու պատիւը ունեցած էր, թէ օր մը, պուլվառին վրայ, տեսած էր կառքով անցնիլը այն գեղանի Բարիզուհիին որ Մարկրիթ Կոթիէի տիպարը ստեղծելու ծառայեց Գամելիազարդ Տիկինի հեղինակին, հիացական այնպիսի բուռն պատասխանութիւն մը ունեցայ զոր այս չունենայի թերեւս՝ եթէ անձամբ եւ մօտէն տեսնէի Ֆրանսայի մեծագոյն հեղինակներէն մէկը։

Վիքթօռ Հիւկոյի հետ խօսած կին մը՛…

Այս դիւթիչ գաղափարը միայն բաւական եղաւ զիս սերտիւ կապելու Ֆիւռէ ընտանիքին, որուն պետը Պ. Շառլ Ֆիւռէ, Հանքային Նախկին ճարտարագէտ, ծերացած ու գործէ քաշուած գիտուն անձ մը, իր խուցէն քիչ անգամ դուրս կ'ելլէր, շրջապատուած միշտ քարտէսներով եւ ուսումնասիրութիւններով։ Պ. Ֆիւռէի միակ բարեկամն էր խորհրդաւոր երեւոյթով, լռակեաց մարդ մը, ինքն ալ Ֆրանսացի, որ յաճախ կ'այցելէր անոր, ու միասին պտոյտներ կը կատարէին պարտէզին մէջ կամ տանը շրջակայ բլուրներուն վրայ։ Պատկառանքով կը քաշուէինք այդ անծանօթին ճամբուն վրայ, որ երբեմն չէր նայեր ու միշտ թաղուած կ'երեւար խորունկ մտածումներու մէջ։ Պատանեկան հետաքրքրութեամբ օր մը հարցուցի Տիկին Ֆիւռէին թէ այս տարօրինակ հիւրերնին ո՞վ էր։

—Ժէնէրալ Գլիւզըրէն է, տղա՛ս, ըսաւ. երկար կ'ըլլայ զինքը քեզի ճանչցնելը։

Եւ իրաւունք ունէր։ Աւելի ետքը միայն իմացայ ո՛վ ըլլալը, եւ անցած տարի այս միջոցներուն,—երբ կարդացի իր մահուան լուրը ու կենսագրութիւնը բարիզեան թերթերուն մէջ, ուր յիշուած էին նաեւ Կ. Պոլիս անցուցած քանի մը տարիները,—աչքիս առջեւ նկարուեցաւ այդ նշանաւոր անձնաւորութեան մռայլ դէմքը, զոր աղօտ կերպով կը յիշէի, ու իր պարզութեանը մէջ տպաւորիչ կերպարանքը։

* * *

Յամառ աշխատութեան ոգի մը կը կրէր, ըսի, Տիկին Ֆիւռէ։ Կ'արժէ որ մանրամասնեմ։ Օրինակելի յատկութիւններու եւ նկարագրի տէր կնոջ մը ուրուագիծը ընելուն մէջ աւելի օգուտ ու շահեկանութիւն կը տեսնեմ քան թէ խորհրդածութիւններու, յորդորներու երկար շարքի մը մէջ, որոնցմէ քիչ մարդ ճաշակ կը զգայ այլեւս։

Ամբողջ օրը դասախօսութեան կ'երթար. յետոյ, ընտանեկան բեռը ունէր իր վրայ, մայրը ու ամուսինը ծեր ըլլալով ու զաւակները պզտիկ. պէտք էր հոգար տանը ամէնքը, նիւթականի, խնամքի, տանտիկնական հանգստաւէտութեան տեսակէտներով. մեծ բան մը չէր շահեր՝ իր ծախքերուն համեմատութեամբ, բայց յոգնիլ, վհատիլ չէր գիտեր։ Դրամական անձկութեան շրջաններ կ'ունենար, առանց բնաւ այլայլելու, առանց կորսնցնելու իր զուարթութիւնը, իր խօսունութիւնը, որո՛նք՝ շատ մը մանկամարդ կիներու ընկերութենէն աւելի փնտռել կուտային իր ընկերութիւնը՝ հակառակ ճերմկող մազերուն ու յոգնութենէն կնճռոտած այտերուն։ Իր խօսակցութիւնը ո՛չ միայն համով էր, այլ եւ հրահանգիչ. մեզի՝ պատանիներուս հետ չէր տեսակցեր այն ոճով որով կը տեսակցէր տարէցներու հետ. առանց pédante մը ըլլալու՝ միշտ աղէկ խորհուրդ մը ունէր շրթունքներուն ծայրը, մեր դեռատի քայլերուն ուղղութիւն տալու տեսութիւններ, causerieի ձեւով, որոնց հաճոյքով կ'ունկնդրէինք ու կը հետեւէինք։ Իր պզտիկ մատենադարանէն գիրքեր կուտար կարդալու, զգուշացնելու համար զմեզ bouquinisteներու աժան ցուցադրութիւններէն, որոնցմէ ընտրութիւն մը կատարելու եւ դատողութեան տարիքը չունէինք դեռ։ Կը հպարտանար որ իր աղջիկը հայերէն կը խօսէր ու կը գրէր։ Հախինեանցի մրցանակաբաշխութեան փայլուն հանդէսներուն մէջ՝ հայերէն ճառախօսութեան բաժինը Օր. Ֆիւռէինն էր։ Այսօր, հայ մայրեր գիտենք որոնք դժգոհ կը մնան եթէ իրենց աղջիկ զաւակը —մայրապետներու կամ չեմ գիտեր ո՛ր օտար վարժարանի մէջ կրթուած,— հայերէն ալ մոռնալ չուզէ։

Ու այս բոլոր հոգածութիւններուն, զբաղումներուն մէջտեղ, Տիկին Ֆիւռէ ժամանակ կը գտնէր դասագիրքեր հեղինակելու եւ տպագրել տալու։

—Բայց ե՞րբ կը գրէք, Տիկին, կը հարցնէինք. դուք որ ցերեկը դասերով ու գիշերը ընտանիքով զբաղած էք։

—Աշխատիլ ուզողի մը համար ժամանակը երբեք չի պակսիր, կը պատասխանէր ժպտելով. ու չէր ձանձրանար մեզի բացատրելէ իր ժամանակացոյցը որուն մէջ դաշտային պտոյտն ալ իր բաժինը ունէր գարունէն մինչեւ աշուն։

Այդ պտոյտները, որոնց կը մասնակցէի սովորաբար, իմ ալ կեանքիս գարունի օրերը կը յիշեցնեն ինծի՝ հիմակ կեանքիս աշունին մէջ։ Ո՛չ բազմութիւն, ո՛չ նուագարան, ո՛չ արդուզարդ չէին մեր փնտռածները, ինչ որ այսօրուան պտոյտներուն իսկ էականն է։ Գիւղին ծայրը, դալարագեղ բլրակի մը կողին վրայ երթալ հանգչիլ մաքուր օդի կարօտով, ծաղիկներ քաղել, «պաշտեմ մեռնիմ» խաղալ—խաղ մը որ այնքան խորհրդաւոր է, վասն զի խեղճ Միսս Ֆիւռէին որուն փափկիկ մատներուն մէջ մնացած վերջին ճերմակ թերթիկը միշտ «պաշտեմ» կ'ըլլար… ու քսան տարեկան մեռաւ,—դիտել ոչխարներու հօտին վերադարձը իրիկնամուտի անդորրութեան մէջ, ունկնդրել բլրակին ստորոտը դարձող ձիաքարշ ջրհանի մը ճռինչին ու երգին ու հովուին սրինգին.— ահա՛ մեր բոլոր զբօսանքը, մեր է՛ն հեշտալի ժամանցները զորս «Նոր»երը,—ո՛չ Ալփոնսէին «Նոր»երը, վասն զի գրականութեան վրայ չէ խօսքս,— անճաշակ եւ գուցէ ծիծաղելի գտնեն։

Օր մըն ալ, Ֆիւռէ ընտանիքը մեկնեցաւ մեր գիւղէն։ Ու տակաւ տակաւ, հովուերգական ճաշակները՝ պատանեկութեան տարիքին հետ՝ խոյս տալով ինծմէ ու այն բոլոր ընկերներէս որոնք իրական կեանքի մէջ մտած էին, անոյշ բարեկամութեան մը յիշատակը միայն մնաց ամէն մէկերնուս՝ այն վաղանցիկ օրերէն։

Քսան տարի ետքը, կը կարդամ յանկարծ Տիկին Ֆիւռէի անունը՝ պատուոյ տիտղոսի մը արժանացած, գաւառային քաղաքի մը մէջ ուր գացեր հաստատուեր է իր ընտանիքին մնացորդ անդամներովը։ Արժանաւոր վարձատրութիւնն է ասիկա՝ համակ աշխատութեան նուիրուած կնոջ մը կեանքի մը՝ իր ալեւոր հասակին մէջ։ Պոլսէն հեռանալէն ետքը, դեռ երկար տարիներ շարունակեց անշուշտ այդ անխոնջ Ֆրանսուհին՝ իր ուսուցչական ու կրթական աշխատութիւնները, դասախօսելով, հեղինակելով, եւ իր ճամբուն վրայ, նորահաս սերունդներ, որոնք վայելեցին իր բարեկամութիւնը ու սրտապնդող յորդորները, նոյն զգլխիչ տպաւորութիւնը պիտի ունենան ինչ որ զգաց այս տողերը գրողը՝ պատանեկութեան վերյուշումի մը դառնութեանը հետ մէկտեղ, որ եկաւ ծածանիլ արդէն իսկ դառնացած սրտի մը վրայ։

Տ. Ա.

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

ԿԱՐՃ ԽՕՍՔԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՊՏՈՒՂ

Ուսուցիչներու Հանգստեան Սնտուկը հաստատուեցաւ վերջապէս, իր անունին արժանի հանգիստ մը պարգեւելով շատերու,— մասնաւորաբար ուսուցիչներու։

Իրաւ է թէ հաստատումը տակաւին կանոնագիր մըն է միայն, բայց չէ՞ մի որ գործի մը ներկայացնելիք ամէնէն դժուար կէտը միշտ սկզբնաւորութեան մէջ կը կայանայ։ Այդ սկզբնաւորութիւնը եղած է արդէն. նոյն իսկ աւելին ալ. եւ ամէն մէկերնիս կրնանք ձեռքերնիս սրտերնուս վրայ դնելով ձեռնարկին յաջողութիւնը հաշուել։

Այդ յաջողութեան մասնաւորաբար համոզուած կ'երեւայ ուսուցիչ մը՝ որ կը խնդրէ Ուսումնական Խորհուրդէն 30 օսմ. ոսկի տրամադրել իր անուան,—անշուշտ «ի հաշիւ Հանգստեան Սնտուկին»,— որպէս զի տուն մը գնելով մէջը տեղաւորուի կնոջն ու զաւակներուն հետ։

Չեմ գիտեր թէ այս խնդիրքը համաձա՞յն է Հանգստեան Սնտուկի կանոնագրին տրամադրութեանց. չիտակը չեմ ալ հետաքրքրուիր։ Բայց միւս կողմէ կը մտածեմ թէ ծրագրին այս առաջին պտուղը պէտք եղածէն աւելի ուշագրաւ է, ու կը խոստանայ արգասաբերութիւն մը՝ որ թերեւս յուսադրողներն իսկ չակնկալէին։

Ու տեսէք ինչո՛ւ։

Այդ ուսուցիչը իր խնդիրքին հիմ բռնած է պաշտօնավարութեան շրջան մը՝ որ կարծեմ հազիւ տասը տարին կը գլէ։

Արդ, ենթադրելով որ Պոլսոյ մէջ մօտաւորապէս 200 ուսուցիչ ունինք տասը տարիէն աւելի պաշտօնավարած, եւ ենթադրելով մանաւանդ թէ անոնցմէ շատեր, գրեթէ ամէնքն ալ պիտի ուզեն հետեւիլ վերոյիշեալ ուսուցչին բղխող օրինակին, ի՞նչ պիտի ըլլայ արդիւնքը։

Անգամ մը աչքի առջեւ բերէք այդ արդիւնքը, ու մանաւանդ այն քէֆ բերանը՝ զոր Հանգստեան Սնտուկի Յանձնաժողովին անդամները պիտի ընեն, ինքզինքնին տուն, խանութ, ամարանոց ու ծառաստան պահանջող 200 խնդրագիրներու հետ դէմ առ դէմ գտնելով։

Աչքի առջեւ բերէք այդ հեռապատկերը, ու եթէ սիրտ ունիք մի՛ սոսկաք։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՕՆԵԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍՔ ՄԸ

«ԱՐԵՒ. «ՄԱՄՈՒԼ»Ի ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Անո՛նք որ ի նկատ առին Վրոյր ծածկանունին նկատմամբ Ձեր մէկ անիմաստ դիտողութեան դէմ մեր գրածը՝ Արեւելքի 4668 թուոյն մէջ, եւ յետոյ, Ձեր վերջին դիտողութիւնը Ա. Մամուլիդ ներկայ ամսոյ առաջին կիսամսեային մէջ, դժբաղդաբար պիտի հաստատեն, կարծեմ, ինչ որ ըսած էինք արդէն ձեր մասին եւ որ զՁեզ կը մղէ մինչեւ իսկ հայհոյելու… եւ ի հարկէ գիտէք, Տէ՛ր խմբագիր, թէ՝ հրապարակագրական սահմանին մէջ, ինչ որ պատշաճից օրէնքէն դուրս է՝ պարզապէս հայհոյութիւն է, եւ ցաւալի է ըսել, Դուք ա՛յնքան հեռացեր էիք այդ օրէնքէն՝ որ քի՛չ մնացեր էր Ձեր միջավայրի կապելայականները դառնային Ձեր հայհոյանքները… եւ այդ ամէնը սակայն՝ միայն անոր համար որ՝ Ձեր յարուցած խնդրոյն հանդէպ մեր իրաւունքը պաշտպանեցինք։ Բայց Ձեզի թողունք Ձեր գործած բառերը՝ որ Ձեր գրական արժանիքին դափնիները ըլլան, մեզի՛ հաճեցէք գիտնալ թէ՝ գոնէ խմբագրական պարկեշտութիւնը վիրաւորելէ կը զգուշանայիք, եթէ ուղղակի մեր տողերուն պատասխանելու բարեհաճութիւնը ունեցած ըլլայիք։

Ո՞վ ըսաւ Ձեզ թէ Գեր. Ե. Հիւրմիւզեանէն զատ ուրիշ Վրոյրներու գոյութիւն ունենալը չենք գիտեր եղեր. ինչո՞ւ մեր ըսածը Դուք, Ձեր կողմէն, փաստարանելու ենթադրութիւնը կը կրէք… Մենք էինք՝ որ կ'ըսէինք թէ՝ ուրիշ Վրոյրներ ալ կան, եւ Դուք ինչո՞ւ միայն զմեզ կը տեսնէք… Ու կը տեսնէք դժբախտաբար Ձեր ձանձրոյթը գրգռող թղթակցութեանց ներքեւ։ Կը կարծէք թէ՝ միայն Ձեր ճանչցած Վրոյրնե՞րն են՝ որոնց կը ներէք, սրտի ա՛յնքան զեղուն առատութեամբ, այդ անունին գործածութիւնը… որովհետեւ անոնք Թրքահայ չե՛ն եղեր… այդպէ՞ս է, լա՛ւ, բայց բայց հաճեցէ՛ք, երբեւ նախանձախնդիր խմբագիր, անգա՛մ մը սա՛ Սուրհանդակներն ալ պրպտել, հո՛ն ալ պիտի գտնէք ուրիշ Վրոյր մը՝ որ Սըվազէն կը գրէ եւ որուն դէմ կրնայինք մենք ալ, ձերինէն շատ գերիվեր իրաւունքով մը, բողոք վերցնել, եթէ թեթեւամիտ ըլլայինք համոզուելու թէ՝ մեզմէ զատ ո՛չ եւ է Վրոյր մը չէր կրնար յանդգնիլ աշխարհի վրայ երեւնալու… եւ կրնաք աշխարհացոյց տախտակին դիմել գիտնալու համար թէ Սըվազ Ասիական Թուրքիոյ մէջ է եւ այդ Վրոյրն ալ ինծի պէս Թրքահայ մը ըլլալու պատիւը կը վայելէ, ո՛չ Վենետիկցի է, ո՛չ Ռուսաստանցի։

Դուք, թողլով ձեր դիտողութեան բուն էութիւնը, մեր լեզուին ու ոճը կը քննադատէք ու ցաւ կը յայտնէք թէ մեր գործածած լեզուն ո՛չ հրապարակային է, ո՛չ գրական, ո՛չ կենդաղագիտական ու ո՛չ ալ վանական…։ Այո՛, կը զգամ դժբախտութիւնս, մանաւանդ երբ ձեր քննադատութեանը կ'ենթարկուիմ…։ Բայց այդ իրաւունքը ո՛վ տուաւ ձեզ, Հայ Ակադեմի մը չունինք՝ որ մեր լեզուին հանգամանքը քննելու պաշտօնը ձեր Ազնուութեան յանձնած ըլլար։ Ազատ էք հաւնելու կամ չհաւնելու, մրցանակ չէինք պահանջեր ձեզմէ։ Սակայն ես ո՛ր լեզուով ալ ըլլայ, միշտ իրաւունք ունիմ պնդելու թէ դուք երբեք—Pas le moins du monde—կը հասկնա՞ք—իրաւունք չունիք Վրոյր անունը Մամուրեան ազգատոհմին մենաշնորհը ճանչնալու, թէ Վրոյրը Շահնուր չէ, այլ պարզ անուն մը զոր ուզողը ազատ է գործածելու…։ Եւ ե՞ւ, ա՛լ երկնային հաստատութեանց կարգը պէտք էր անցնէր այդ անունը, որովհետեւ ձեր ողբացեալ հօրը ծածկանունն է եղեր, եւ մեզ նման տկար մահկանացուներու համար սրբապղծութի՞ւն պիտի համարուէր այդ անունը բերան առնել…։ Բայց հաճեցէք գոնէ մեր պարզ հարցումին պատասխանել, ըսէ՛ք թէ ձեր ողբացեալ հայրը, քան զձեզ աւելի տեղեակ հրապարակագրական կանոններուն —անշուշտ ձեր արժանապատուութիւնը վիրաւորած չենք ըլլար այսպէս խօսելով— ինչո՞ւ չբողոքեց իր կենդանութեանը, քանի որ ձեր կարծիքով անոր իրաւունքն է եղեր՝ զոր մենք կողոպտեր ենք…։ Այս պարզ հարցման մէջ՝ ոչ հրապարակային լեզու կայ, ոչ գրականութիւն, ոչ կենդաղագիտութիւն, ոչ ալ վանականութիւն։

Ձեզ թողլով մաքրել ձեր հաշիւը, եթէ ունիք, Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան հետ՝ առանց մեր անձը մէջ խառնելու եւ, խնդրելով որ ձեզ վերապահէք ձեր քննադատութիւնները վանական եւ վարժարանական գործոց մասին՝ առանց բռնանալու մեր կամքին վրայ,— կ'ըսենք միայն որ դուք շատ կը սխալիք, ազնիւ խմբագիր, եւ խղճի դէմ կը մեղանչէք, երբ կը յայտարարէք թէ մենք ձեր թերթ կարդացող մըն ենք, մե՛նք, որուն միակ մեղքն է եղեր ձեր բաժանորդաց ցանկին մէջ չգտնուիլը… օ՛հ, ի՛նչ փափուկ զգացում, եւ բաւական չէ այս սիրելի ընթերցող, իմանալու համար թէ մեր պատուականներց պատուական խմբագրապետ էֆէնտին ո՛ր լեզուէն կ'ախորժի եղեր… անշուշտ առանց ձանձրանալու։

Հաճեցէ՛ք ուրեմն, Տէր Խմբագիր, անունս արձանագրել ձեր բաժանորդաց ցանկին մէջ եւ թո՛յլ տուէք ինձ այլեւս որ ստորագրեմ՝

ՎՐՈՅՐ

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՕՆԻԿ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Յիշատակելի դէպք մը Լուքայի Թատրոնին մէջ.—Ազգ. Արհեստանոցը.—Տնտեսական Խորհուրդը պարտազանց.—Պարտուց բարձման Յանձնաժողովն ալ ամբաստանութեանց տակ։

ԻԶՄԻՐ, 18)31 Յուլիս 1901

Տո՛ւր… տո՛ւր… տո՛ւր։ Թէեւ գիտեմ թէ Իզմիրցիները ձանձրացան այս «տուրտուր»ներէն, սակայն ինչ ընէ Որբախնամ Վարչութիւնը, որո՞ւ դիմէ, թողո՞ւ որ անօթութենէ մեռնին յիսունի չափ որբերը։ Մէկ կողմէն հաստատութեան բազմակողմանի եւ յարաճուն պէտքերը եւ ժողովուրդին կամաւոր նուէրներու զգալի նուազումը, միւս կողմէ՝ Մալկոճայի ազգայինները այս տարի զլանալով իրենց որդեգրած 7 որբերու տարեթոշակը՝ 43 օսմ. ոսկի՝ զրկել հաստատութեան, նորանոր միջոցներու դիմելու ստիպման առջեւ գտնուած էր վարչութիւնը, կարենալ հոգալու համար գէթ պատսպարեալներու անմիջական պէտքերը։

Բողոքէ՞, յուսահատէ՞, դադրէ՞ վերջապէս որբանոցը։ Բնականաբար, ոչ պիտի ըսէք։ Բայց այդ պարագային ի՞նչ ընէր ուրեմն։ Պէտք է նկատի առնել սա կարեւոր պարագան թէ վարչութեան անդամները հարուստ մարդիկ չըլլալով՝ չեն կրնար իրենց անձնական գրպանէն ծախսել, անոր համար Նեքսաւանի Գործադիր Ժողովը նկատելով որ ամառուան գիշերները շատ տաք ըլլալուն, ամէն մարդ արեւը մայրը մտնելէն վերջ կամայ ակամայ քաղաքէ կ'ելնէ զովանալու եւ ծովային մեղմ հով մը շնչելու, խնդրած էր ժողովուրդին որ փոխանակ ուրիշ տեղ երթալու, հաճի ամսոյս 6/19ի ուրբաթ իրիկուն Լուքայի Թատրոնը գալ, ուր մէկ քառորդի շնչին գումարի մը փոխարէն յունական խումբին մէկ սիրուն ներկայացումը պիտի վայելէր եւ միեւնոյն ատեն ալ որբանոցին նպաստած ըլլալու բարոյական հաճոյքը պիտի ունենար։ Մէկ քառորդի փոխարէն (խնդրեմ լիրայի քառորդ չհասկնաք, մէճիտիէ.—5 ղրշ. ոչ) երեքվայելքներ պիտի ունենար։ Ականջին համար Ժողովուրդի ներդաշնակ երաժշտութիւնը, աչքին ու մտքին համար, «Մարալեօ»ի գողտրիկ զաւեշտը եւ սրտին համար վերջապէս բարերարած ըլլալու անբաղդատելի գոհունակութիւնը։ Ալ եւս եթէ կարելի է մերժել, մերժեցէ՛ք մեկ չորրորդ մեճիդիեից տոմսակները զորս յօժարօք եւ կանխիկ շնորհակալութեամբ կը յղէր «Նեքսաւան»ի վարիչ մարմինը։

* * *

Թատրոնի իրիկունն է. ես ալ գտնուեցայ հոն եւ դժբաղդութիւնը ունեցայ լսելու թատրոն եկողներէն մէկուն բաւական անքաղաքավար ու կոպիտ լեզուաւ յանդիմանական մէկ ձեւը՝ ուղղուած դրան առջեւ կեցող վարչութեան այնպիսի մէկ անդամին՝ որուն յարատեւ ու անվհատ աշխատութեան շնորհիւն է պէտք ըսեմ համարձակ որ հաստատութիւնը իր նպատակին կը ծառայէ այսօր, եւ որ մանուկներուն կը ներկայացնէր մէյմէկ փոքրիկ փունջ զորս շատեր կ'ընդունէին փոխարէնը դրամական փոքրիկ եւ կամաւոր նուիրատուութեամբ։

—)(70)(—

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ՍԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

ԺՌ.

Ու Մէյլօ իր բոցավառ աչքերը Նոտարին վրայ դարձուցած, կարծես կ'ամբաստանէր զայն, իր ժառանգութիւնը գողցած ըլլալուն համար։

—Բայց գնդապետ, 1853էն Ֆրոսար տասը տարեկան տղայ մը, չէր կրնար ձեր ժառանգութիւնը գողցող Նոտարին մեղսակիցը ըլլալ, ըսաւ Բոմբերան, որ շատ անգամ գնդապետին հետ կ'խնդար։

Ու յետոյ իր խօսքը շարունակելով, Բոմբերան յարեց.

—Աղէկ գիտեմ որ Ֆրոսար այսօր երեսուն տարեկան կորովի երիտասարդ մըն է որ Նորմանի աղջիկներուն հետ շատ կը զբաղի… բայց ատոր համար իրաւունք չունիք թշնամի մը նկատել զայն։

Մէյլօ վիրաւորուած բարեխի մը մռնչիւնը արձակելով, գոչեց.

—Աղջիկները՜ն կը հետապնդէ ան… Եթէ առաջուց գիտնայի…

—Գնդապե՛տ, հաւատացէք իմ այն յարգալից զգացումներուս, որով միշտ… մըմնջեց Ֆրոսար։

—Լա՛ւ, լա՛ւ, ես աչք ունիմ, պատասխանեց գնդապետը։

Ու Բոմբերանէն եւ Ֆրոսարէն բաժնուելով, որոնցմէ առաջինը խոլ ծիծաղներ կ'արձակէր եւ երկրորդը շուարած էր, գնաց տասը քայլ հեռու կեցաւ Մայլէնէն ու Պլանշէն, անոնց վրայ պահակի հսկողութիւն մը կատարելու համար։

Ժամը չորսին, շրջագայողներու խումբը դղեակ դարձաւ։ Այդ տարին Ս. Պէրնառի տօնը օգոստոս 12ին օրը կ'իյնար։ Որոշուեցաւ այդ օրը կոմսին անուան տօնախմբութիւնը կատարել մեծ հանդիսաւորութեամբ։ Արդէն քանի հոգի կային դղեակին մէջ, դուքսէն ալ բազմաթիւ ծանօթներ հրաւիրուեցան այս հանդէսին։ Մէյլօ խոստացաւ Պուա-լը-Ռուայի նուագախումբը դղեակ բերել տալ։ Բոմբերան հրթիռներ յանձնարարեց Իտալիա։ Ծաղկանոցներուն բոլոր ծաղիկները, տունկերը թալլուեցան։

—Աղուոր եղաք, ըսաւ կոմսը ծիծաղելով, բան մը չեմ գիտեր ձեր ըրած պատրաստութիւններէն։ Տօնախմբութեան օրը շատ պիտի զարմանամ։

Կոմսը խնդրած էր Սէվրաքէ, որպէս զի այդ օրը չբացակայի եւ աւելցուցած էր.

—Նորէն շատ վայրենի դարձեր էք։ Ատոնք պարբերական տագնապներ են որոնք մերթ ընդ մերթ երեւան կուգան։ Միտքերնիդ բերէք որ տարի մը առաջ ընկերական բնաւորութիւն մը չունէիք բնաւ։ Օգոստոս 12ին անպատճառ հոս պէտք է գտնուիք, իմ տօնախմբութիւնս կատարելու համար. այդ առթիւ նուէր մը պիտի ընեմ ձեզի։

Սէվրաք շատ մտատանջ էր կոմսին այս խօսքերուն վրայ։ Ի՞նչ նուէր տալ կ'ուզէր իրեն։ Բա՞ւ չէր այն սքանչելի վարմունքը, զոր կոմսը իրեն ցոյց կուտար միշտ։ Ու այդ պատուական մարդը, այդ անձնուէր պաշտպանը, այդ ճշմարիտ հայրն էր որ կը խաբէր դաւաճանօրէն։

ԺՌ

Կոմսը, օգոստ. 12ի առաւօտուն անկողնէն ելլելուն պէս՝ գնաց աչքէ անցնելու իրեն ի պատիւ տրուելիք հանդէսին կարգադրութիւնները։ Կոմսը կ'ուզէր որ ամէն ինչ յաջող ընթանայ. Սառա ալ մեծ կարեւորութիւն կուտար այս հանդէսին։ Կոմսը, Մէյլօյի եւ Բոմբերանի ընկերութեամբ, քանի մը պատուէրներ տուաւ հրախաղութեանց տաղաւարները կանգնող գործաւորներուն։ Պատուիրեց որ աւազանին մէջ շրջագայելիք նաւակները, որոնք վենետիկեան լապտերներով զարդարուած պիտի ըլլային՝ նուագածուներու յատկացուելիքները թեթեւաշարժ ըլլային, որպէս զի նուագածուները ջուրը չթափէին, գլուխնին ոգելից ըմպելիներով տաքցնելէ յետոյ։ Գիւղացիներու պարերուն յատկացուած վրանին վրայ ալ ակնարկ մը նետեց, որ դարաստանին մէկ անկիւնը կանգնուած էր։ Կոմսը ժամը տասնըմէկին՝ ամէն ինչ կարգի դրած ըլլալով դղեակ դարձաւ եւ յայտարարեց թէ իր բոլոր տեսածները մոռցած էր եւ թէ դիտելիք ամէն ինչ անակնկալ պիտի ըլլար իրեն։

Ժամը հինգին սկսեալ՝ դղեակին դռները բացուեցան եւ ամբոխը սկսաւ դարաստանին մէջ խուժել։ Ծառերուն տակ՝ նուագախումբը իր թնդուն խաղերը կ'արձակէր օդին մէջ։ Կոշտ կօշիկներու հոծ աղմուկը, բազմութեան բերկրալից քրքիջները, պարողներու ձայները մինչեւ դղեակ կը հասնէին։ Մըլէօնի պահակազօրքին զինուորներէն մաս մը եկած՝ գեղջուկ աղուոր աղջիկներուն հետ կը պարէին։ Մութը կոխած էր արդէն, եւ պատշգամին վրայ գտնուող հրաւիրեալները գոհութեամբ կը դիտէին դարաստանի մէջ գտնուող բազմութեան բերկրանքը, միեւնոյն ատեն վայելելով ամրան հիանալի գիշերուան մը զովութիւնը։

(Շարունակելի)

Երբ կարգը եկաւ վերոյիշեալ էֆ.ին, փոխան մըն ալ իրեն ներկայացուեցաւ, բայց մերժեց զայն հետեւեալ խօսքերով, զորս բառ առ բառ մէջ կը բերեմ հոս. «ալ ասի մուրացկանութիւն է. ամօթ է. համը հոտը փախցուցիք ալ։»

Զմոռնամ ըսելու թէ տալիք նուէրը կամաւոր էր նախ և այն ալ մէկ երկու զրուշ, կրնար փոխանակ այնքան անզգաղաքավար ըլլալու բնաւ չվճարել, և մեզ ալ չստիպել իր անզգաղաքավարութիւնը իրեն վերադարձնել այս սիւնակներուն մէջ։

* * *

Ինծի կը հարցնէք թէ ի՞նչ վիճակի մէջ է մեր Ազգ. Արհեստանոցը.—Քանի որ կը հարցնէք, գիտցածս ձեր գիտցածն է արդէն, այսինքն հիմակուհիմակ չատ կանոնաւոր խեղճութեան մէջ։ Միայն եթէ կայ նորութիւն մը որմէ լուր չունիք դուք, այն ալ սա է։

Անցեալները Ներսէսեան Որբասիրաց Ընկերութեան Ընդհանուր Ժողովը իր վերջին նստին մէջ նկատողութեան կ'առնէ որբերուն արհեստական կրթութիւնը ընդլայնել. և որովհետեւ արհեստի ուրիշ ընթացիկ ճիւղեր ալ հաստատելու համար տեղ չունէր, կը խորհի Վարչութեան դիմել՝ Ազգ. Արհեստանոցը իր տրամադրութեան ներքեւ դնելու համար։

Ուստի Ժողովը վերջանալէն յետոյ 4-5 անդամներ միասին կ'երթան չիտակ առաջնորդարան՝ վարչութեան Ս. Նախագահին և իրենց որոշումը կը յայտնեն։

Երանի թէ ուղղակի վարչութեան հետ բանակցէին, թերեւս այդ պարագային կարենային արհեստանոցը ձեռք անցնել։

Է՛հ.հիմակ ինչ եղաւ։

Ի՞նչ պիտի ըլլայ. Ներսէսեանը այսօր երկու ամսէ ի վեր Ս. նախագահէն դեռ պատասխան կը սպասէ կոր, որովհետեւ Սրբազանը իր իսկ խօսքով, չուզեր եղեր առանց վարչութեան հրամանին ինք իր գլխուն գործ մը տեսնել (???)։

Ես գիտեմ թէ ժամական ու էլ գործի մէջ մանող մարմինները տարին գոնէ մէկ անգամ հաշիւ կուտան թէ՛ իրենցմէ բարձր ժողովին և թէ՛ մեծամասն հասարակութեան։ Մեր անտեսական Խորհուրդը «ալան գինոփին»ի ուղղութիւն մը բռնած էր, որչափ թէ իր անձնական գործը եղած ըլլար։

Եթէ չեմ սխալիր, քանի մը տարիէ ի վեր ինծի հետ մէկտեղ ամբողջ Իզմիրցիք, գաղափար չունինք թէ առաջնորդարանի ելեւմուտքը ի՞նչ վիճակի մէջ է։ Ինչո՞ւ այսքան պարտազանցութիւն։ Թերեւս առարկուի թէ Տնտեսական Խորհուրդը իր գործառնութեանց հաշուեկշիռը ամէն տարի կու տայ Գաւառականին։ Լաւ, բայց այս հաշուեկշիռը գաւառականին տալու առթիւ ինչո՞ւ տպագրով մը չի պարզեր ժողովուրդին ալ։ Ուրիշ դիտողութիւն մըն ալ ունէ կը ներէք և վերջացնեմ թղթակցութիւնս։ Ելեւմուտքը քայլրանման յանձնաժողովը որուն բուն անունն է Պարաւեց բաղդամն Յանձնաժողով (բարձման պիտի ըսէի, ներեցէք) վարժարաններու պիտոյքէն զեղչելու առաջարկը գաւառականին ներկայացնելէ առաջ ինչո՞ւ գործադրեց, որոշուած ու վաւերացուած պիտոյքէն անձնահաճօրէն զեղչելով ներկայ շրջանին մէջ։ Իսկ եթէ զեղչելու իրաւունք ունենալ կարծեց, ինչո՞ւ զայն առաջարկի մը ձեւին տակ ներկայացուց Գաւառական ժողովին։ Կարելի՞ է արդեօք բացատրութիւն մը լսել այս առթիւ։

ԱՏՈՄ

Քաղաքական Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ընկերակցութեանց օրէնքին կանոնագիրը.—Գերման նաւատորմը Պրէսթի մէջ.—Բօլ Ալեքսիսի մահը.—Նշանառութեան փորձեր.—Մատակասկարի նախկին թագուհին.—Կրթական նախարարին ճառը.—Օդապարիկի փորձ։

Ներքին գործոց Նախարարութեան կրօնական գործոց դիւանը և պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղը նիստ գումարեցին՝ Ընկերակցութեանց օրէնքին վերաբերեալ վարչական կանոնագրին վիճաբանութիւնը աւարտելու համար։ Պետական Խորհուրդը այս շաբթու պիտի գումարուի միեւնոյն խնդրին մասին իր որոշումը տալու համար։ Հաւանաբար, այդ կանոնագիրը օգոստոս 15էն առաջ պիտի հռչակուի հանրութեան։

—Պրէսթի թղթատարական պաշտօնեան իմաց տուեր է Պրէսթի ծովային քաղաքապետին թէ մեծ թիւով նամակներ եկած են Հայնրիխ իշխանին հրամանատարութեան տակ գտնուող գերմանական նաւատորմիղին հասցէին, որ հիմա Քամիքս կը գտնուի, և Վալուեքսէ մարզչային ժամանումին կը սպասէ։ Հետեւաբար, գերման նաւատորմը Պրէսթ պիտի այցելէ։ 1870էն ի վեր առաջին անգամն է որ այսպիսի այցելութիւն մը կը փոխանակուի Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ։

—Բօլ Ալեքսիս վիպագիրը անցեալ երեքշաբթի օր մեռաւ շնէրակի պայթումէն։ 1847 յունիս 10ին էգսի մէջ ծնած նոտարի ընտանիքէ մը, այդ քաղաքին դպրոցին մէջ դասընկերը եղաւ էմիլ Զոլայի։ Իրաւագիտութեան հետեւելով հանդերձ՝ կը գրէր. նոյն իսկ երգիծաբանական թերթ մը հիմնեց, որուն կեանքը վաղանցիկ եղաւ։ Ցետոյ Բարիզ եկաւ և հոն նշանակելի դիրք մը գրաւեց իրապաշտութեան դպրոցին հետեւող վիպագիրներուն մէջ, որուն պետն էր այն ատեն էմիլ Զոլա։ Այլ և այլ լրագիրներու աշխատակցեցաւ և յօդուածներ հրատարակեց Ժիլ Վալլէսի Քրի տիւ Բէօբլ լրագրին մէջ, ինչպէս նաեւ քրոնիկներ որոնք բաւական աղմուկ հանեցին։ 1882ին, Զոլայի կենսագրութիւնը հրատարակեց. նաեւ թատերախաղեր գրած է, որոնք յաջողութիւն գտած են։ Բօլ Ալեքսիսի յօրինած վէպերուն մէջ պէտք է յիշել Լա Ֆէն տը Լիւսի Բելկէրճ (1880), Լը ժուրնալ տը Մ. Միւր, Լը պըգուան ս'էմե (1885), Մատամ Մէօրիօ (1890)։ Բօլ Ալեքսիսի յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ Թրիէլի մէջ։ Մեռելական արարողութեանց աւարտումէն յետոյ, թափօրը գերեզմանատուն ուղղուեցաւ։ Բօլ Ալեքսիսի մարմինը դամբարանի մը մէջ դրուեցաւ, ուր ամփոփուած են նաեւ իր կնոջ և ընտանիքին նշխարհները։ Էմիլ Զոլա կարճ դամբանական մը արտասանեց։ «Պարոններ, չեմ ուզեր բանախօսութիւն մը ընել, ըսաւ, այլ յուզումէ լեցուն յամին ողջոյն մը ուղղել անոր որ արդէն իսկ անհետացած է։ Երեսուն տարիներու միջոցին, իր կեանքը իմինիս խառնուած էր և իր աշխատակցութիւնը ցանկալին եղաւ ինծի համար։ Բօլ Ալեքսիսի մահուամբ Մէտանի երեկոյթներու մէջ յիշատակուած գրագէտներէն վերջինն ալ կ'անհետանայ։ Ֆլոպէր, Կոնքուռ, Մօբասան, Տօտէ մեռան գացին, կարգը եկած էր Ալեքսիսի։ Ցամք ու քիչ արտադրող գրագէտ մը թէեւ բայց ճաշակի տէր էր։ Ալեքսիս աղքատ, մանաւանդ ազնիւ նկարագիր մը ունէր։ Իր յիշատակը շուտով չպիտի ջնջուի իմ սրտէս։ Իր երկու փոքր աղջիկներուն վրայ պիտի կեդրոնացնեմ այն սէրը՝ զոր իրեն նուիրած էի։ Ցտեսութիւն բարեկա՛մ, բոլոր սրտովս։»

—Պուլէ մարտանաւը նշանառութեան չահեկան փորձեր կատարեց, նախագահութեամբ Պ. Վալտէք Ռուսոյի և ծովային նախարար Պ. Լանըսանի ներկայութեանը։ Փորձերը չատ ճշդութեամբ կատարուեցան։ Պ. Լանըսան շնորհաւորեց թնդանօթաձիգներու պետը։ Կիսաբավ Զեսէ նաւը, որուն մէջ կը գտնուէին երկու նախարարները, քանի մը ուրիշ փորձեր ըրաւ։

—Մատակասքարի Ռանավոլօ նախկին թագուհին Մարսիլիայէն մեկներ Ալժէի տարաքղնթաց մէկ շոգենաւով։ Շոգենաւին մէջ Ռանավոլոյի կ'ընկերանային Պրինչէզ աղջիկը, իր թարգմանը, գաղթային բանակէն երկու սպայ և քանի մը բարեկամներ։ Ռանավոլօ չատ տխուր կերպարանք մը ունէր շոգենաւ նստած ատեն, երբ սաստիկ անձրեւ մը կը տեղար։ Շոգենաւ նստելէ քանի մը վայրկեան առաջ, նաւահանգստին վրայ, հրաժեշտի ողջոյն մատուցանելու եկողներուն ձեռքերը թօթուեց, ի զուր փորձելով իրական յուզում մը զսպել։

—Կրթական նախարար Պ. Լէյկ բանախօսութիւն մը արտասանելով ընդհանուր մրցման քննութեանց մրցանակաբաշխութեան հանդէսին մէջ, ըսաւ թէ պետութեան առաջին պարտականութիւնն է տղուն դաստիարակութիւնը, և իր բարոյական ու մտաւորական կարողութեանց զարգացումը։ Առանց քամահրելու անցեալին մեծութիւնը, Պետութիւնը պարտի ուսումնասիրել արդի միջավայրը ու իրողութիւնները, որոնք ուրիշ բան չեն եթէ ոչ հանրավարութիւնը ու հանրապետութիւնը։ Պետութիւնը պարտի տղուն սորվեցնել զանոնք։ Պ. Լէյկ իր բանախօսութիւնը վերջացուց Համալսարանին ներբողը ընելով, որ «կենդանի կապն է, ըսաւ, անցեալին և ապագային միջեւ։»

—Պ. Սանթոս Տիւմօն անցեալ երեքշաբթի օր կէս օրէն յետոյ նոր վերելք մը կատարեց օդապարիկով։ Երկու հարիւր մեթր բարձրութեան հասնելով՝ Պ. Սանթոս Տիւմօն շարժման մէջ դրաւ շարժիչ գործիքը, որ սկսաւ պտուտակը դարձընել։ Այն ատեն, օդապարիկը դէպի հարաւ արեւելք ուղղուեցաւ։ Օդը գեղեցիկ էր։ Պ. Տիւմօն Լօզանի ձիարձակարանի միջոցը կարեց անցաւ ամբողջապէս։ Օդապարիկը իր մեկնած տեղը դարձաւ, առանց որ և է միջադէպի։ Ուղեւորութիւնը տեւեց 15 վայրկեան 30 երկվայրկեան։ Պ. Տիւմօն չէ ուզեր Էյֆէլի աշտարակի շրջանը ընել, որովհետեւ օդապարիկի մեքենան չատ կ'երերար և թէ ինք ձեռքէն վիրաւորուած էր։ Մօտերս, նորէն փորձեր պիտի կատարէ։

ՎԵՀԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Անգլիոյ թագաւորը Գերմանիոյ մէջ.—Ընդունելութեան պատրաստութիւններ.—Ռուսիոյ կայսեր ուղեւորութիւնը։

Պէրլինէն կը հեռագրեն Տէյլի Թելէկրաֆի թէ Անգլիոյ էտուարտ թագաւորը քիչ ատենէն Գերմանիա պիտի ուղեւորի։ Արդէն Համպուրկի Բաքը-Օթէլին մէջ յարկեր կը պատրաստուին Անգլիոյ թագաւորին համար։ Ն. Վեհափառութիւնը օգոստոս 15ին (Ն. Տ.) պիտի հասնի այդ քաղաքը, քիչ վերջը պիտի երթայ Ֆրիտրիխշոֆէնի դղեակը, ուր կը գտնուի Գերմանիոյ կայսրը։ Ռուսիոյ կայսրն ալ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Տանցիկ երթալով Վիլհէլմ Բ.ի հետ ներկայ պիտի գտնուի Գերմանիոյ նաւային ռազմափորձերուն։ Պէրլինէն վիեննական լրագիրներուն ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ երկու կայսրերուն այդ տեսակցութիւնը սեպտեմբեր 15ին պիտի կատարուի Տանցիկի մէջ։ Այն օրը երբ Վիլհէլմ Բ. իր Հոհենցոլերն զբօսանաւով Տանցիկ հասնի, Նիքոլա Բ. ալ Քոբէնհակէն նոյն նաւահանգիստը պիտի ժամանէ Պոլեարնայա Զուէզտա զբօսանաւով։ Սեպտեմբեր 10ին Հոհենցոլերնի մէջ ճաշ մը պիտի տրուի, որուն ներկայ պիտի գտնուի նաեւ Ռուսիոյ կայսրը։ Հետեւեալ օրը նաւային մեծ հանդէս մը պիտի կատարուի ի պատիւ Ռուսիոյ կայսեր։ Երկու վեհապետները Հոհենցոլերնէն ներկայ պիտի գտնուին այդ հանդէսին։ Զբօսանաւը նոյն օրը պիտի պարզէ երկու կայսրերուն դրօշները։ Սեպտեմբեր 12ին ու 13ին նաւային ռազմափորձերը պիտի կատարուին ի ներկայութեան Զարին՝ որ յետոյ Քոբէնհակ պիտի դառնայ իր զբօսանաւով։ Սեպտեմբեր 14ին Տանցիկի մէջ պիտի սկսին զինուորական մեծ ռազմափորձերէն առաջ կատարուելիք պաշտօնական հանդէսները։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Մաքսային սակացոյցը.—Ռուսիոյ բողոքը.—Գերմանիոյ կաթոլիկ կուսակցութիւնը.—Փոթորիկին զոհերը։

Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէ Բեդերսպուրկէն հետեւեալ հեռագիրը ստացած է՝ ռուս կառավարութեան ընթացքին նկատմամբ՝ Գերմանիոյ մաքսային նոր սակացոյցին առթիւ.—«Մաքսային նոր սակացոյցին հրատարակութեան Գերմանիոյ մէջ առաջ բերած յուզումը Ռուսիոյ մէջ ալ արձագանգ կ'ունենայ. այժմ մը կուտայ քաղաքական կուսակցութեան որ փափագող է ռուսեւգերման յարաբերութեանց միջեւ ձգտում առաջ գալուն։ Բեդերսպուրկի երրորդ սիւնակներուն մէջ կ'ըսուի թէ ելմտական նախարար Պ. տը Վիթէ յայտարարած ըլլայ որ ռուս կառավարութիւնը Գերմանիոյ մէջ արմտիքներու ներածման մաքսերու բարձրանալուն յաւելումին պիտի պատասխանէ, փոխադարձաբար խիստ միջոցներ ձեռք առնելով։ Ներկայ պարագաներուն մէջ ամէնէն նշանակալիցը այն է թէ Ռուսիոյ կառավարական շրջանակներուն մէջ տրամադրութիւն մը կը տիրէ առեւտրական ու տնտեսական կարեւոր զիջողութիւններ ընելու Աւստրիոյ-Հունգարիոյ, որչափ զի երբ Գերմանիոյ հետ մաքսային պատերազմ մը առաջ գայ, Ռուսիոյ վաճառականութիւնը ուրիշ շահաստաններ ունենայ։»

—Գերմանիոյ թերթերը թէեւ զանազան կարծիքներ կը յայտնեն մաքսային նոր սակացոյցներուն համար, սակայն Գերմանիոյ Խորհրդարանին կեդրոնական կաթոլիկ կուսակցութեան թերթերը լռութիւն և սպասողական ընթացք մը ունին։ Ընդհանուր կերպով պայքար չեն մղեր ծրագրին դէմ, այլ կարգ մը դիտողութիւններ միայն կ'ընեն որոնց մէկ քանին՝ ազատականներէն աւելի հողագործական կուսակցութեան հաճելի ըլլալու հանգամանքը ունին. սակայն կաթոլիկ կուսակցութիւնը՝ իր ամբողջութեամբ իր կարծիքը մը յայտնելու համար սպասողական դիրք մը ցոյց կուտայ։ Պատճառը այն է թէ այդ կուսակցութիւնը լաւ գիտէ որ մաքսային նոր սակացոյցը իր աջակցութեամբը միայն կրնայ յաջողիլ Խորհրդարանին մէջ, որով չուզեր կանխահաս կերպով մէջտեղ հանել իր ընելիքը։ Մինչեւ հիմա յայտնուած կարծիքներէն, հակառակ անոնց տարտամութեանը, սա կը գուշակուի որ կարելի պիտի ըլլայ քուէներ ձեռք բերել կեդրոնական կաթոլիկ կուսակցութենէն, բայց ատոր համար պէտք է փոխարինութիւն մը ընել նոյն կուսակցութեան։ Հողագործական կուսակցութիւնը արդէն իր յոյսը դրած է կեդրոնական կաթոլիկ կուսակցութեան քուէին վրայ։ Այս վերջինը, սակայն, պէտք է նկատողութեան առնէ զինքը ընտրողներուն գաղափարները և չատ հեռուները չերթալ ի նպաստ հողագործական կուսակցութեան, որ ամէն օր հետզհետէ աւելի կը պնդէ թէ մաքսային նոր սակացոյցին մէջ արմտիքներու ներածման մաքսը դարձեալ բարձր չէ և թէ պէտք է աւելի բարձրացնել, եթէ կ'ուզուի ազդու կերպով պաշտպանել Գերմանիոյ հողագործական շահերը։

—Ֆրանքֆորթ Սիւր-Օտէրէն կը հեռագրեն թէ փոթորիկին հետեւանքով քանի մը հոգի մեռեր են։ Նորա-Հաուզէնի մէջ դաշտի մէջ աշխատող երկու մշակներ կայծակնահար եղան։ Տասներկու գործաւորներ գետինը տապալեցան և բաւական ատեն զգայազիրկ մնացին, բայց քիչ ատենէն սթափեցան. բարեբաղդաբար վիրաւորուած չէին։ Նէուպարտէնպէրկի մէջ կայծակը սպաննեց այր մը ու կին մը որոնք վարսակ կը հնձէին։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

Բէքինի դեսպանատուները.—Լորտ Քրանպորնի յայտարարութիւնը.—Հատուցումը։

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, անցեալ հինգշաբթի, երեսփոխան Պ. Ուըլթըն հարցուց թէ ինչո՞ւ է որ Բէքինի մէջ օտար դեսպաններուն և չինական պատուիրակներուն միջեւ կատարուած խորհրդակցութեան պահուն, այս վերջինները ստացած ըլլան Չինու կայսեր մէկ հրամանագիրը որ կը բողոքէ թէ օտար դեսպանատանց և մանաւանդ անգլիական դեսպանատան շուրջը կառուցուած ամրութիւնները չատ ընդարձակ են։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրանպորն յայտարարեց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը այդ տեսակ բողոքներու մասին տեղեկութիւն չունի։ Խորհրդականը յարեց թէ դեսպանատանց ամրութիւններուն յատակագծերը պատրաստուած են տէրութեանց զինուորական ներկայացուցիչներուն կողմէ և թէ Անգլիոյ դեսպանատան ամրութիւնները այդ ընդհանուր յատակագծերուն մէկ մասը կը կազմեն։

—Ուաշինկթընէն ուղղուած հեռագիր մը նայելով, Բէքինի Ամերիկեան ներկայացուցիչ Պ. Ռոքհիլ ծանուցեր է թէ չինական հատուցման փոխատուութեան տոկոսը յուլիս 1էն սկսեր է բանիլ. վեց ամիսը մէկ անգամ պիտի վճարուի. առաջին պայմանաժամն է 1902 յունուար 1։ Գլխաւճարին հատուցումը քսան տարուան մէջ պիտի կատարուի։ Գլխաւճարին և տոկոսին յատկացուած գումարները Շանկայի ելմտական յանձնաժողովին կողմէ պիտի գանձուին որ յետոյ պիտի բաշխէ տէրութեանց։

ԻՏԱԼԻԱ

Ումպէրթօ թագաւորին մահուան տարեդարձը.—Ժողովուրդին համակրական արտայայտութիւնները.—Մեծ հանդէսներ։

Ամբողջ Իտալիոյ մէջ, ինչպէս ծանուցինք, մեծ հանդէսներ կատարուեցան։ Հռոմի մէջ Բանթէոնի առջեւ, ուր կը գտնուի Ումպէրթօ թագաւորին գերեզմանը, մեծ թափօր մը անցեր է՝ բաղկացած Հռոմի բոլոր ընկերակցութիւններէն և նահանգներէն եկած պատուիրակութիւններէ։ Այդ թափօրին մասնակցողներուն թիւը երկու հարիւր հազար հոգիէն աւելի կը հաշուուի։ Վաճառատուններն և թատրոնները անցեալ երկուշաբթի իրիկուն փակուեր են։ Վիքթոր էմմանուէլ թագաւորը, երեքշաբթի օրը մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհեր է Հռոմի ֆրանսական դեսպանին, որ Ն. Վեհափառութեան մատուցեր է Հանրապետութեան նախագահին ցաւակցութիւնները։ Վիքթոր էմմանուէլ թագաւորը յայտարարեր է թէ չատ շնորհակալ է այդ պարագային մէջ Պ. Լուպէի կողմէ յայտնուած համակրութեան համար։ Թագաւորը ընդուներ է նաեւ նահանգներու գլխաւոր քաղաքներուն սէնտիքները, որոնք մասնաւորաբար Հռոմ եկած էին ազգային սուգին մասնակցելու։ Երեքշաբթի իրիկուն արքունիքը Հռոմէն մեկներ է դէպ ի Բիէմոնթէ։ Թագաւորը ու թագուհին Ռաքքոնիճի վերադարձեր են։ Արքունիքին սուգը երկուշաբթի աւարտեր է։ Մոնցայի մէջ տեղւոյն ընկերակցութիւններէն ու ժողովուրդէն բաղկացած թափօր մը պսակ մը դրեր է այն տեղը, ուր յիշատակարան մը կը կառուցուի Ումպէրթօ թագաւորին համար։ Ուրիշ թափօր մը, զինուորական ու գործաւորական ընկերակցութիւններէ, քառասունեօթը քաղաքապետներէ և բազմաթիւ ժողովուրդէ բաղկացած, նոյն տեղը գացեր է։ Թափօրները աւարտեր են՝ մարմնամարզի Ընկերութեանց մէկ հանդիսական անցքովը։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌ

Անգլիական արշաւախումբ մը.—«Տիսքըվըրի»ի մեկնումը.—Գիտական խումբը.—Լուծուելիք խնդիրները.—Գերմանական արշաւախումբ մը։

Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ Տիսքըվըրի սկսեր է իր ուղեւորութիւնը դէպ ի հարաւային բեւեռ։ Երէկ Սբիթհէտ պիտի երթար, ուր էտուարտ թագաւորը պիտի այցելէր այդ նաւը։ Այսօր ալ ճամբայ պիտի ելլէ երկու տարուան և կամ աւելի ուղեւորութեան մը համար։ Եթէ ամէն բան կանոնաւոր երթայ, յառաջիկայ սեպտեմբեր 14ին պիտի հեռանայ քաղաքակրթեալ աշխարհէն՝ մեկնելով Լիթըլթընի նաւահանգիստէն (Նոր Զելանտա)։ Ցունուարի կէսին, իր գործողութեանց միջավայրը պիտի գտնուի։ Այդ ուղեւորութեան ծրագիրը 1893ին որոշուած էր։ Լոնտոնի աշխարհագրական երկու մեծ Ընկերութիւնները քանի մը տարի ապարդիւն դիմումներ ընելէ ետքը Անգլիոյ նախարարութեան մօտ, 1898ին որոշեցին կոչում ընել հանրութեան։ Նոյն տարւոյն վերջը 300,000 Ֆր. միայն հաւաքած էին, մինչդեռ 1,200,000 Ֆր.ի պէտք կար այդ ծրագիրը գործադրելու համար։ 1899 մարտին Պ. Էլիուըլին Լոնկսթաֆ՝ հարիւր հազար Ֆր.ի նպաստով մը մեծ օժանդակ մը տուաւ։ Նախարարութիւնը որուն նորէն դիմում եղած էր, այս անգամ չմերժեց և մէկ միլիոն Ֆր. տուաւ։ Վերջապէս կարելի եղաւ երկու միլիոն Ֆր.էն աւելի գումար մը ձեռք բերել։ Նաւը, որ իր տեսակին մէջ ամէնէն հաստատուն փայտաշէն առագաստանաւ մըն է, չինուելուն պէս ընտրուեցան նաւաղները և գիտական արշաւախումբին անդամները, որուն գլուխը կը գտնուին Ռոպէրթ Սքոթ հրամանատարը և Ռոյս, Պարն, Էրմիթէյճ ու Շէքլթըն տեղակալները։ Գիտուններուն պետն է Պ. Ճորճ Մըրէյ, բայց Լիթըլթընէն անդին պիտի չերթայ։ Անոր պաշտօնակիցներն են վերաբոյժ ու բուսաբան Տոքթ. Քէօթլից, վերաբոյժ ու կենդանաբան Տոքթ. Ուիլսըն, կենսաբան Պ. Հոճսըն, երկրաբան, քիմիագէտ ու բնագէտ՝ Պ. Բէրնար և երկրաչափ, ելեկտրագէտ ու երկրային մագնիսականութեան մասնագէտ Պ. Լուի Պէրնաքի։ Ասոնք Պ. Ճորճ Մըրէյի մեկնումէն ետքը պիտի շարունակեն ուղեւորութիւնը։ Նաւաղներուն հետ նաւուն մէջ քառասունըութ հոգի պիտի գտնուին։ Արշաւախումբը երեք տարուան պաշար կը տանի հետը։ Ցառաջիկայ տարին պարէնաւորման նաւ մը պիտի երթայ տեղեկութիւն առնել Տիսքըվըրիէն։ Պ. Լոնկսթաֆ հարիւր հազար Ֆր.ի գումար մըն ալ յատկացուցած է նաւուն կահաւորման։ Արշաւախումբին համար տակաւին 500,000 Ֆր.ի պէտք կայ։ Աշխարհագրական Ընկերութիւնները կը յուսան այդ գումարն ալ ձեռք անցընել պէտքը անմիջական կերպով ըզգալի չեղած։ Արշաւախումբին կողմէ լուծուելիք գլխաւոր խնդիրներն են՝ հարաւային բեւեռի ցամաքին գոյութիւնը և հարաւային մագնիսական բեւեռին ճիշդ դիրքը։ Նաւուն մէջ կայ նաեւ օդապարիկ մը կազմելու անհրաժեշտ պէտքերը։ Այդ օդապարիկը որուն մէկ ծայրը նաւուն կապուած պիտի ըլլայ, խուզարկութիւնները պատրաստելու և դժուարամատչելի կէտերը հեռուէն դիտելու համար է։ Գերման արշաւախումբ մըն ալ մէկ քանի օրէն Քիլէն ճամբայ կ'ելլէ Տիսքըվըրիի հետ միեւնոյն ատեն գործելու, սակայն անգլիական նաւուն հակառակ ուղղութեամբ պիտի յառաջանայ։

—Գերմանիոյ պաշտօնաթերթին մէջ հրատարակուած կայսերական հրամանագիր մը կը պատուիրէ որ դէպ ի հարաւային բեւեռ կատարուելիք ուղեւորութիւնը, զոր Պ. Տրիկալքի որոշած է, օգոստոսին Քիլէն ճամբայ ելլէ դէպ ի Բէրկէլէն, ուր գիտական կայան մը հաստատելէ ետքը, ճամբան պիտի շարունակէ դէպ ի բեւեռ։ Եթէ երկիր մը գտնէ, հոն գիտական ճիւղ մը պիտի հաստատէ զոր տարի մը պիտի յանձնանէ և 1903ին և ամէնէն ուշը 1904ին պիտի վերադառնայ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Պետական Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Ավլոնիայի երեւելիներէն Սիւրէյեա պէյ։

—Գասթէմօնիի նահանգին կուսակալի օգնական անուանուեցաւ Էնկիւրիի նահանգին կուսակալի օգնական Բէշատ պէյ, որուն յաջորդեց Գասթէմօնիի նահանգին կուսակալի օգնական Մէհմէտ Ղալիպ պէյ։

—Իլայի երկրորդ ատեանին արուեստը դատական նախարարութեան հաւաքոյ գործերու տնօրէն Իպրահիմ պէյին։

—Պաղտատի, Պասրայի ու Մուսուլի նահանգներուն դատական քննիչ անուանուեցաւ Վանայ ու Պիթլիսի նահանգներուն դատական քննիչ Խալուսի էֆ., որուն յաջորդեց Պաղտատի, Պասրայի ու Մուսուլի նահանգներուն դատական քննիչ Համտի պէյ։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ առեւտրական ատեանին դատաւորներէն անդամ Օսման պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ դատական նախարարութեան վիճակագրութեանց տնօրէն Ալի պէյի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին անդամ Խալիտ պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Բէյրութի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Թադէոս Բէֆքը էֆ.ի։

—Լիագործ արծաթ չքանշան՝ Սինկափուրի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Հաճի Անմէտ Աթթալլահ էֆ.ի։

ՌՈՒՍԻՈՅ Մայր-Թագուհւոյն մայր կայսրուհւոյն անուան տօնախմբութեանը առթիւ, առջի օրը, Պէյօղլուքաքերի ռուսական դեսպանատան մատուռին մէջ հանդիսաւոր պատարագ մատուցուեցաւ և գոհաբանական աղօթքներ եղան։ Ներկայ էին դեսպան Պ. Զինովիէվ, դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաները, պահականաւերուն սպաները և ռուս գաղթականութեան երեւելիները։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը Պ. Զինովիէվ ընդունեց ներկաներուն շնորհաւորութիւնները։ Ռուս դեսպանատան և միւս դեսպանատանց բոլոր պահականաւերը դրօշներով զարդարուած էին։ Գիշերը Ռուսիոյ դեսպանատան պահականաւերը լուսավառութիւններ կատարեցին։

ՄԷՔԼԷՆՊՈՒՐԿԻ դուքսը, դքսուհին ու Ռէօսի իշխանը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, շաբաթ օրը Թարապիոյ Սըմմըր Բէլէս օթէլը հաստատուեցան։ Գերմանական դեսպանատան խորհրդական Պարոն Ֆոն Վանկէնհայմ, կիրակի օրը, դեսպանատան մէջ ճաշ մը տուաւ ի պատիւ Նոյին Բարձրութեանց։ Նոյն օրը դուքսը, դքսուհին ու իշխանը հինգ զուգաթի նաւակով Կէօքսու գացին և պտոյտ մը կատարեցին գետակին մէջ. յետոյ այցելեցին տեղւոյն պալատը։ Կիրակի իրիկուն Նոյին Բարձրութիւնները Սըմմըր Բէլէսի մէջ ճաշ մը տուին. ներկայ գտնուեցան գերմանական դեսպանատան խորհրդականը և պաշտօնատարները։ Դուքսը, դքսուհին ու իշխանը, հիւրամեծար Անմէտ Ալի փաշայի առաջնորդութեամբ, երէկ, Բէնպէր շոգեմակոյկով Հայտար Փաշա գացին և անկէ շոգեկառքով Հէրէքէ, ուր ընդունուեցան կայս. անձնական Գանձուն նախարար Սագըզ Ցովհաննէս էֆ.ի կողմէ և այցելեցին կայս. գործարանը. կէս օրին նոյն գործարանին մէջ ճաշ մը պատուեցաւ ի պատիւ իշխանական հիւրերուն որոնք Հէրէքէէն յետոյ Լորիկէ պահականաւով Մեծ Կղզի գացին և հոն թէյի սեղանի մը ներկայ գտնուեցան Ֆոն Քամբէնհաուզէնի ամառանոցին մէջ։

—Դուքսը, դքսուհին և իշխանը վաղը Կ. Պոլսէն պիտի մեկնին գերմանական Սթամպուլ շոգենաւով։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպան կարգուած է Պուէնոս Այրէսի դեսպան Քարլոթթի տի Մոլանջինա մարքիզը որ միջին դարու բարձր դասակարգի ընտանիքի մը կը վերաբերի. Մարքիզը Կ. Պոլսոյ համար անծանօթ անձնաւորութիւն մը չէ, վասն զի Քորթի կոմսին դեսպանութեան օրով Կ. Պոլսոյ դեսպանատան կցորդ էր։ Քարլոթթի տի Մոլանջինա մարքիզը ազգական է Քորթի կոմսին։

ՍԱՄՈՍ ԿՂԶԻՆ.—Սամոսի իշխանութիւնը, ամէն տարուան պէս, խաղողի առաջին բերքերը ղրկեց՝ Վեհ. Սուլթանին, նախարարներուն և պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն մատուցանելու համար։ Վաթիֆ ոստիկանապետ Խաֆըզ Քարնուլա էֆ. բերաւ այդ խաղողները և Սամոսի գործակալ Սթէֆանիտի էֆ.ի հետ կայս. պալատ երթալով, յատս կայս. Գահոյից մատոյց Սամոսի իշխան Միխալաքի էֆ.ի, ժողովին և ժողովուրդեան հաւատարմական զգացմանց հաւաստիքը։ Քարնուլա ու Սթէֆանիտի էֆ.ները այցելութիւն տուին նաեւ նախարարներուն և բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։

ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ.—Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազութիւնը կը ծանուցանէ թէ եղեռնագործ ատեանին նախագահը տասը օր պայմանաժամ տուած է Տոքթ. Լութֆի էֆ.ի, որ իբրեւ ուսանող Բարիզ գտնուած միջոցին Լոնտոն փախած և հոն խռովարարական արտերներու մէջ գտնուած ըլլալուն համար իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած է։ Լութֆի էֆ. եթէ այդ պայմանաժամին մէջ նոյն դատարանին չներկայանայ, օրէնքին իբրեւ անսաստող նկատուելով, քաղաքային իրաւունքներէ պիտի զրկուի, ի բացակայութեան պիտի դատուի, սառեցուածքները գրաւի պիտի ենթարկուին և ինք որ և է դատ բանալու իրաւունք պիտի չունենայ։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ.—Փողերանոցին մէջ մանր դրամներու պատրաստութիւնը որ ժամանակէ մը ի վեր դադրած էր, քանի մը օրէն պիտի վերսկսի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ.—Քաղաքապետ Ըըտվան փաշայի նախագահութեամբ կազմուած առողջապահական յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ։ Անգլիացի տոքթ. Պիչ ալ ներկայ գտնուեցաւ։

—Թուրք լրագիրները ձեռնհաս պաշտօնատարներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն Եէնիգարուի Հայոց աղջկանց վարժարանին վրայ, ըսելով որ այդ շէնքին մէջ փոքր սենեակ մը յատկացուած է թաղին ջրհանկիրներուն՝ որոնք իրենց բոլոր պէտքերը հոն կը հոգան. այդ կերպով գոյացած գարշահոտութիւնը վարժարանին օդը կ'ապականէ. նաեւ ուսանողներու խմելու ջուրն ալ ճիճիներու խիստ մօտը կը գտնուի, ինչ որ կրնայ զանազան հիւանդութեանց պատճառ ըլլալ։ Թուրք թերթերը կ'առաջարկեն ջրհանկիրները հեռացնել անկէ։

—Պոլսոյ ու Բերայի զանազան թաղերու մասին ալ նոյն լրագիրները ձեռնհաս պաշտօնատարներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն, ըսելով որ հանրային մաքրութեան բնաւ հոգ չի տարուիր։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՆԵՐԸ.—Ռումանիոյ վերջուց օսմ. նաւահանգիստներու ժամանմանց դէմ սահմանուած քարանթինան, ինչպէս նաեւ ապրանքներու ներածման դէմ եղած արգելքը. սակայն Սագըզի և Իզմիրի ժամանումներուն համար պիտի գործադրուին։

—Հելլէն կառավարութիւնը քառասունըութ ժամուան քարանթինա սահմաներ Տրապիզոնի ժամանումներուն դէմ։ Սագըզի ժամանումներուն դէմ որոշուած քարանթինան ալ քառասունըութ ժամուան իջեցուց։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.—Շաբաթ օրը Զմկուզիկի մէջ ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեցաւ և Աղեքսանդրիոյ մէջ ալ մահացու դէպք մը։

ՄԱՀ ՄԻՐԶԱ ՄԱՀՄՈՒՏ ԽԱՆԻ.—Թեհրանէն կը հեռագրեն թէ Կ. Պոլսոյ պարսկական նախորդ դեսպան Միրզա Մահմուտ խան մեռեր է։

ՄԵԾ ԿՂԶԻՆ մէջ կիրակի օրը կատարուեցաւ Բրինքիբօ-Եոթ Քլըպի նոր շէնքին (նախկին Կալիբսօ օթէլ) բացումը։ Մուտայի, Այաթէֆանոսի ու Գատըգիւղի քըլիւպներուն անդամներն ալ ներկայ էին։ Նախագահ տ'Արնոու կոմսը բացակայ ըլլալով անոր տեղ Պ. Ռոպլաթօ ճառ մը խօսեցաւ և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։ Ներկայ էին կղզիներու գայմագամը, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ. և ուրիշներ։ Կէսօրին, հարիւր հոգինոց սեղան մը տրուեցաւ ձիաքօմօ օթէլին մէջ։ Կ'ըսուի թէ այս տարուան նաւարշաւը օգոստոսի 16)29 պիտի կատարուի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Նախարարապետին կինը՝ Տիկին Թէոթոքիս իր աղջկանը հետ, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեց։

Պ. Տ. ԷՎԷՆԵՆԻՏԻՍ, կիրակի օրը, Եէնիքէօյի իր ամառանոցին մէջ սեղան մը տուաւ ի պատիւ Յունաց Ս. Պատրիարքին որ յետոյ այցելութիւն տուաւ սեղանատէր Պ. Թ. Մավրոկորտաթոյի։ Ն. Սրբազնութիւնը յետոյ շոգեմակոյկով Մաքրիգիւղ գնաց, ինչպէս երէկ ծանուցինք։

Պ. ԲԱՍԻԼԻ ՍԹԷՖԱՆՈՎԻՉ, շաբաթ օրը այցելութիւն տուաւ Տ. Եոաքիմ Ս. Պատրիարքին որ ջերմապէս դրուատեց անոր բարեսրտութիւնը՝ Հէյպէլիի աստուածաբանական վարժարանը իր ծախքովը վերաշինած ըլլալուն համար։ Ն. Սրբազնութիւնը նաեւ յանձնարարեց Պ. Բասիլի Սթէֆանովիչի իր բարեգործութիւնը լրացնել՝ մասնաւոր շէնք մը կառուցանելով նոյն վարժարանին մատենադարանին համար, որ հինգ հարիւր չափ խիստ կարեւոր ձեռագիրներ կը պարունակէ։ Ասոնք Ֆէնէրի Պատրիարքարանին կը վերաբերէին, բայց հարիւր յիսուն տարի առաջ Հէյպէլիի ու Ֆէնէրի վարժարաններուն տրուած են։ Տ. Եոաքիմ Պատրիարքը նաեւ փափաք յայտնեց որ Գատըգիւղի Այի Թէիատա եկեղեցիին ներքին զարդարանքն ալ աւարտ է։

Գ. ՌԱՄՊԷՐ, ծխախոտի Ռէժիին ընդհանուր տնօրէնը, որ անցեալ շաբթու Եւրոպա պիտի ուղեւորէր, Վիէննայէն հեռագիր մը կը սպասէ իր մեկնումին թուականը որոշելու համար։ Գ. Ռամպէր ամառնային պիտի ստանայ իր սովորական արձակուրդը։

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հանգստեան Թոշակի սնտուկին վարչական Խորհուրդը որ ջնջուած էր, պիտի վերահաստատուի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան նոր հաշուակալ Բողոզ պէյ, նախորդ տնօրէն տասանորդի եւ տուրքերու, Եանեայի ու Սէլանիկ գացած է տեղւոյն տասանորդի տուրքերուն վարձակալութեանը հսկելու համար. հետեւաբար Բողոզ պէյ մինչեւ որ Կ. Պոլիս դառնայ, հաշուակալի պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ օգնականը՝ Ապտիւլբէրհիմ պէյ։

ՆԱՒԱՑԻՆ գործերու հեղինակ ու մասնագէտ թաղեցի Գ. Լինէնիօ Պուշշի տէ Սանթաֆրօքէ որ Կ. Պոլիս կը գտնուէր, երէկ Ճէնովա ուղեւորեցաւ։ Հոկտեմբերին սկիզբները նորէն Կ. Պոլիս պիտի դառնայ Մեսուտիէ զրահաւորին հետ, որ կը նորոգուի Անսալտօ նաւաշինարանին մէջ։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութենէն հարցահանդ ուղղուած էր թէ դատավարութեան մը միջոցին եղած նախատինքի մը ու պատւոյ դատերու համար անանուն ամբաստանագիր հա՞րկ է թէ ոչ. նաեւ թէ հիւպատոսարանի մը կողմէ իբրեւ թարգման ղրկուած բարգալանը ընդունելո՞ւ է թէ ոչ։ Նախարարութիւնը պատասխանած թէ դատավարութեան մը միջոցին գործուած յանցանքի մը համար թէեւ հարկ է անմիջապէս գործադրել օրէնքին արտամադրած պատիժը, սակայն նկատելով որ պատւոյ եւ նախատինքի դատերու համար բողոքագիր մը անհրաժեշտ է, ուստի օրինական պատիժը պէտք է այն ատեն սահմանել, երբ նախատուող անձը ըստ օրինի բողոքագիր մատուցանէ։ Իսկ երկրորդ խնդրին համար ալ պատասխանած թէ բարգալան մը կարելի չէ իբրեւ հիւպատոսարանի թարգման ընդունել, վասն զի միջազգային օրէնքը ու դաշնագրութիւնները այդ տեսակ արտօնութիւն մը չեն պարունակեր։ Թարգմանը երբ բարգալան ըլլայ եւ ուրիշ թարգման ալ չգտնուի, հիւպատոսին կամ փոխ-հիւպատոսին ներկայութեամբ պէտք է դատավարութիւն կատարել։

ԷՍՐԱՐ. — Ջէնահա պաշտօնաթերթէն հրահանգ ուղղուած էր թէ Բողազքէօյ դատաւորին Եէնիքէօյի մէջ ժողովուրդին ձեռքէն գրաւուած էսրարներու մասին ի՛նչ ընելու է։ Ջէնահա պաշտօնաթերթը պատասխանած թէ ցանուածները պէտք է արմատախիլ ընել եւ ժողովուրդին ձեռքը գտնուածներն ալ գրաւել ու ջնջել։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ չամիչի ամառէին բերքը, անցեալ շաբթու, Եւրոպա ղրկուեր է։ Թէ՛ շոգենաւը եւ թէ չամիչները ցամաքէն շոգենաւ փոխադրող մաւունան, ըստ սովորութեան դրօշներով զարդարուեր է։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Պուլկարիոյ պատերազմական նախարար Բափրիքով զօրավարը պիտի հրաժարի։

— Պուլկարիոյ դանուպեան կողմերը, անցեալ շաբթու, երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

— Պուլկարիոյ նախարարները վերջնական կերպով մերժեր են Բարիզի սեղանաւորներուն կողմէ առաջարկուած պայմանները՝ կնքուելիք հարիւր միլիոն ֆր.ի փոխառութեան համար։ Ներքին գործոց նախարար Գ. Սարաֆով նորէն Բարիզ պիտի երթայ՝ ուրիշ հիման մը վրայ բանակցելու՝ կնքուելիք փոխառութեան համար։

ՄԱԽՍՈՒՍԷՆ ԵՒ ՇԻՐՔԷԹԸ. — Քանի մը շաբաթ առաջ, ինչպէս կը յիշուի, Շիրքէթի Խայրիէն կիրակի օրուան համար Վոսփորէն շոգենաւ մը յատկացուց ուղղակի Մեծ Կղզի։ Այս կիրակի այդ երթեւեկութիւնը չկատարուեցաւ, որովհետեւ, կ'ըսէ Սապահ, Մախսուսէի վերատեսուչի օգնական Ճօն փաշա գրեր է Շիրքէթի վարչութեան թէ ասկէ վերջը երկու վարչութեանց շոգենաւերը իրարու նաւամատոյցները պիտի չհանդիպին։ Շիրքէթի վարչութիւնը նկատելով որ 1306ին Շիրքէթի ու Մախսուսէի միջեւ պայմանագրութիւն մը կնքուած է, որուն համաձայն երկու վարչութիւնները կրնան ուրբաթ եւ կիրակի օրերը զբօսական պտոյտներ կատարել թէ Վոսփորի մէջ ու կղզիներու կողմը եւ թէ մէկ քանի շաբաթ առաջ Շիրքէթի կողմէ Մեծ Կղզին շոգենաւ ղրկուիլը ոչ թէ շահ մը գոյացնելու համար, այլ ժողովուրդին կողմէ յայտնուած փափաքի մը իրականացումն էր, ուստի իր անդամներէն Հասիպ պէյը ծովային նախարար Հասան փաշայի մօտ ղրկեց, որպէս զի վերոգրեալ բացատրութիւնները տայ եւ կիրակի օրերը Վոսփորի ու Մեծ Կղզիին միջեւ զբօսական երթեւեկութիւններ կատարելու տալու մասին արտօնութիւն խնդրէ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչութիւնը Անգլիոյ նաւագործարաններէն մէկուն հետ բանակցութիւն կը կատարէ 32 եւ 33 թիւերուն նման երկու արագընթաց շոգենաւեր շինել տալու համար։

ԷՐԶՐՈՒՄԷՆ կը հեռագրեն թէ կուսակալութիւնը նկատելով որ Ռուսիոյ մէջ անասնոց հիւանդութիւն երեւան ելած է, որոշեր է քառասնօրեայ օրուան քարանթինայի ենթարկել Ռուսիայէն հոն բերուած անասունները։

ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ. — Ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ արեւելեան երկաթուղիներու վերջին վիճակահանութիւնէն բաղդաւորուած են Բերայէն Օր. Մարկրիթ Ֆարիէ Տարմի, Պոլսէն Եորտան Քոնսթանթինօղլը եւ Սէրէզէն Հաֆըզ Քալէոնճը, որոնք ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ դրամատունէն գնած են երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ մասնակի վճարումներով։ Այդ պարտաթուղթերուն թիւերն են 1,368,229 — 1,691,168 — 1,368,228։ Գոհունակութեամբ կը տեսնենք թէ նոյն դրամատան այդ յաճախորդները շահած են պարտաթուղթերու վիճակահանութենէն։ Բաղդին այն նպաստաւորումը, որուն կը միտին առաւելական պայմաններ ու կանոնաւորութիւն, Էրնէսթ Կլավանիի դրամատան առաջնակարգ դիրք մը կու տան այդ կարգի հաստատութեանց մէջ։

ՏԱՔԵՐԸ. — Իզմիրէն կը գրեն թէ անտանելի տաք կ'ընէ քանի մը օրէ ի վեր։ Ջերմաչափը շուքի մէջ 37 աստիճան ցոյց կուտայ. գիշերներն ալ նոյն վիճակը կը շարունակէ։ Իզմիրի համար արտասովոր բան մըն է այդ տարապայման տաքութիւնը։

— Ատանայի մէջ ալ սաստիկ տաք կ'ընէ. տուներու մէջ ջերմաչափը 30 աստիճան ցոյց կուտայ։

— Սոֆիայի մէջ քանի մը գործաւորներ արեւահարկէ բռնուեր են։ Ջերմաչափը 40 աստիճան ցոյց կուտայ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ յուլիս 16էն 22 պատահած մահերու թիւն է 316, որոնց 6ը թէֆոյէ, 1ը ծաղկախտէ, 3ը կեղծմաշկէ, 8ը հարսանիթէ, 12ը կարմրախտէ, 14ը շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ԱԶԴ

Հետեւեալը մեզի ղրկուած է Լէ Բրօվինս Ռէիւնի ապահովագրական Ընկերութեան Պրիւսէլի կեդրոնատեղիէն, հրատարակութեան խնդրանօք.—

«Կ. Պոլսոյ մէկ քանի թերթեր ասկէ մը ի վեր անհիմն լուրեր կը հրատարակեն մեր ընկերութեան դէմ։ Ներկայիս կուգանք յայտարարելու հրդեհի դէմ մեր ընկերութեան ապահովագրողներուն թէ Գ. Արշակ Ունճեանի միջոցաւ կատարուած բոլոր ապահովագրութեանց համար պատասխանատու ենք, թէեւ այս տարուան մայիս 20էն ի վեր նոր ապահովագրութիւն չենք ընդունիր։ Նաեւ կը ծանուցանենք հանրութեան թէ Գ. Արշակ Ունճեան մեր ընդհանուր գործակալն է մինչեւ այն ատեն երբ մեր ապահովագիրներուն պայմանաժամը լրանայ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

ԼԷ ԲՐՈՎԻՆՍ ՌԷԻՒՆԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Ընդհանուր տնօրէն
Ժ. Պ. ՕՒՕԼՑ

1 օգոս. 1901 Պրիւսէլ 1—2

Ազգային Լուրեր

Կարինէն կը գրեն մեզ յուլիս 14 թուականով.— Ամսոյս 8ին, Ս. Եկեղեցւոյ մէջ, ի ներկայութեան երկսեռ խուռն բազմութեան մը կատարուեցաւ Հռիփսիմեան եւ Արծնեան վարժարանաց ընթացաւարտներու վկայականաց բաշխման հանդէսը։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին Տ. Զաւէն եւ Տ. Դանիէլ Ծ. Վարդապետները, քահանաներէն, Ուսումն. եւ Թաղ. Խորհրդոց անդամներէն ոմանք, կրթական պաշտօնեաներ են. են.։ Հանդէսը սկսաւ ժամ 3½ին. Տեսչէն Ե. Տուրսունեան էֆ. կարդաց տարեկան տեղեկագիրը, որմէ կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները. Քաղաքիս Ազգ. երկսեռ վարժարաններու (Արծնեան, Հռիփսիմեան, Մըրեան, Տ. Ազարեան, Ազապալեան, Իզմիրեան Արհեստանոց եւ 4 մանկապարտէզը) ընդհանուր աշակերտներու եւ աշակերտուհիներու թիւը կը յանգի իբր 2000ի, պաշտօնէից (երկսեռ) թիւն է 54, տարեկան ուսումնական ծախքն է 900 օսմ. լիրա, որուն շուրջ 300ը՝ աշակերտական թոշակներէ, իսկ 6 հարիւրը՝ եկեղեցապատկան կալուածներու հասոյթներէն, այս հաշուով իւրաքանչիւր աշակերտի համար (միջին հաշուով) ծախք կ'ըլլայ նուազ քան կէս լիրա, ինչ որ անբաւական է եւ բնականաբար բաղձացուած արդիւնքը չի կրնար արտադրել։ Արծնեան վարժարանը Զ. դասարանէն ընթացաւարտ ընծայեց 8 հոգի՝ Բ. եւ Գ. աստիճանի վկայականներով, իսկ Հռիփսիմեան աղջկանց վարժարանը Ը. դասարանէն 8 ընթացաւարտուհի Ա. Բ. եւ Գ. աստիճանի վկայականներով։ Առաջին աստիճանի վկայական ստացան միայն Օր. Զապէլ Եաղըճեան եւ Օր. Նորդուհի Էնֆիէճեան, որոնք ասկէ առաջ, երկիցս խաչի բարձրագոյն մրցանակներով վարձատրուած էին։ Յ. Շէկոյեան եւ Ա. Արծնեան ուսուցիչ էֆէնտիները ճառեր կարդացին. ընթացաւարտներէն Գ. Անդրանիկ Պէքալեան, իսկ ընթացաւարտուհիներէն Օր. Զապէլ Եաղըճեան, ի դիմաց իրենց ընկերակցաց, կարդացին շնորհակալեաց ուղերձներ։ Տ. Զաւէն Ս. Հայրը բանախօսութեամբ մը փակեց կրթական այս հանդէսը։ Հանդիսականները մեկնեցան այդ սրբավայրէն այն համոզումով որ աղջկանց Հռիփսիմեան բարձր. նախակրթարանը աւելի արդիւնք ցոյց տուած է քան Արծնեան բարձր. նախակրթարանը։

«— Կրթական հունձքին յաջորդած է արդէն դաշտային հունձքը. բերքը առատ է այս տարի. շինականն ու գեղջուկն հաւասարապէս գոհ են ու խնդումերես. ամէն շրթունք կ'օրհնաբանէ այս առատութեանց պարգեւատուն։ Տա՛յ Աստուած որ ամառնային սաստիկ անձրեւներն ու կարկուտները չվնասեն գեղջուկ աշխատաւորներու ատոք հասկերուն։

«— Կարմիր-վանուց ազգ. որբանոցի քննութիւնները երէկ սկսան եւ վաղը կը վերջանան։

«— Սանասարեան վարժարանի Արհեստանոցի երկաթագործութեան բաժնէն այս տարի վկայականով ընթացաւարտ եղաւ Կարնեցի Հրանտ Օգանեան։

«— Շաբթուս մէջ Սանասարեանի պաշտօնեաներն ու աշակերտները, ըստ սովորութեան, գացին Սրտաձորի ամարանոցը։ Բարեկեցիկ ընտանիքներ եւս, օդափոխութեան համար, հետզհետէ կ'երթան վանքերն ու գիւղերը։ Օդափոխութեան երթալու գաղափարը տարուէ տարի կ'ընդհանրանայ ժողովրդական խաւերու մէջ, ահա երեւոյթ մը, որ առողջապահական տեսակէտով մխիթարական է։»

— Բաբերդէն կը գրեն մեզ յուլիս 15 թուականով. «Արեւելքի ազգային լուրերու բաժնին մէջ գոհութեամբ կարդացինք Խառն Ժողովոյ տեղւոյս Առաջն. Տեղապահի հրաժարեցուցման որոշումը, որուն համար հինգ տարի է ի վեր Բաբերդ-գաւառի գաւառակները գանգատագրերով լեցուած էին։ Մեր բարոյական եւ մտաւորական անկման բնապատճառ եղող այս քրքրիչոտին բարձումը արդարեւ երախտագիտութեան արժանի է։ Սակայն կը սիրենք յուսալ որ այս եւս նախորդ որոշման վիճակին չարժանանար, որմէ գոյացած վնասը խոհուն եւ բանիմաց յաջորդ մը միայն կրնայ դարմանել։ Այսօր Երզնկայի Տեղապահ Դանիէլ վարդապետը տեղս հիւր գտնուելով «Արարէք ձեզ բարեկամս ի մամոնայէ անիրաւութեան» բնաբանով իմաստալից քարոզ մը խօսեցաւ, որուն պատուէրը կը քաղէինք՝ ձանձրացած հինգ տարիէ ի վեր տեղապահին լուանքներով համեմուած քարոզութիւններէն։ Դանիէլ վարդապետի քարոզը արդարեւ բարոյացուցիչ դաս մըն էր ընտանեկան, ընկերական եւ կրթական տեսակէտով։ Գոհութեամբ կը դրուատենք Նորին Գերապատուութիւնը։»

— Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել Տիգրանակերտի առաջնորդ Տ. Եզեկիէլ Ծ. Վարդապետին։

— Աչարկէքի Առաջնորդ Մուշեղ Ծ. Վ. յունիս 21ին Չմշկածագ հասնելով՝ հիւրընկալուեր է տեղացի ազգայիններու կողմէ։ Մուշեղ վարդապետ այցելութիւն տուեր է տեղւոյն գայմագամին, որ փոխադարձ այցելութեան գացեր է հետեւեալ օրը։ Մուշեղ վարդապետ երկու օր մնալով Չմշկածագ՝ քարոզ մը խօսեր է, որ մեծ ախորժով լսուեր է հաւատացեալներու կողմէ։

— Կրօնական Ժողովը նկատելով որ Լիմի վանահայր Յովսէփ եպիսկոպոս առանց կեդրոնին հաւանութեան Ծայրագունութեան աստիճան տուեր է Արսէն Վ. Գէորգեանի. որոշեր է ազդարարել յիշեալ եպիսկոպոսին եւ իր տուած Ծայրագունութիւնը չեղեալ համարել։

— Մխիթար Սեբաստացւոյ երկհարիւրամեակին առթիւ, որ 1901 սեպտ. 8ին պիտի տօնուի, բացի ծանօթ անձնաւորութիւններէ, Ս. Պատրիարք Հայրն ալ հրաւիրուած է իր կողմէ ներկայացուցիչ մը ղրկելու։ Ս. Պատրիարք Հայրը Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին լուսանկարը եւ ուրիշ պատկերներ ղրկած է Վիեննայի։ Ինչպէս յայտնի է Մխիթար Աբբայ Հայ-Հռոմէական եկեղեցին ընդունելէ առաջ, պերճախօս քարոզներ կու տար Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ։

— Ուրախութեամբ կը լսենք թէ Սուրհանդակի խմբագիրներէն Պօղոս էֆ. Զիլէքճեան նշանուեր է Օր. Մառի Կալիւքի հետ՝ քեռաղջիկ Հանր. Պարտուց Վարչութեան Արկղակալ Գ. Մառքօբուլոյի։ Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Յուլիս 29ի (Ն. Տ.) երկուշաբթի օրը Բարիզի Էլիզէ Բէլէս օթէլին մէջ տեղի ունեցաւ ամուսնութիւնը Մկրտիչ էֆ. Ֆրէնկեանի, որդի հանգուցեալ Միքայէլ էֆ. Ֆրէնկեանի, ընդ Օրիորդ Ժիւլիէթ Էգնաեանի, դուստր հանգուցեալ Տիգրան էֆ. Էգնաեանի, կնքահայրութեամբ Յարութիւն էֆ. Ֆրէնկեանի, փեսին եղբայրը։ Պսակադրութիւնը կատարեց Տ. Վռամշապուհ քահանայ Բիպարեան, ներկայութեամբ Ս. Էջմիածնայ միաբանութենէն Տ. Կոմիտաս Հօր։ Պսակի արարողութենէն յետոյ, սեղան տրուեցաւ հրաւիրեալներուն, որոնք երկու կողման ազգականներէն եւ ծանօթներէն կը բաղկանային։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիկին Հռիփսիմէ Կ. Էսէֆեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս.— Այրի տիկին Սրբուհի եւ որդին Միհրան էֆ. Էսէֆեան 216, Աստուածատուր էֆ. Մերճիմէքճեան 108, Տէր եւ Տիկին Բարսեղ էֆ. Գալպագեան 60, Տէր եւ Տիկին Աւետիս էֆ. Գալպագեան 60, Ասթիկ էֆ. Էքմէքճեան 54, Յ. Մ. Գ. էֆ. Շամտանճեան 108, Կարապետ էֆ Օհանեան 80 ղրուշ։

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս տը Քոնսթանթինօբլը)

ՄԱՀ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻԻՆ

ՔՐՕՆՊԷՐԿ, 5 օգոստոս.— Այս առտուան բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէր թէ Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին տկարութիւնը կ'աւելնայ եւ սրտին ոյժերը կը նուազին։

— Գերմանիոյ կայս. գերդաստանը Ֆրիտրիխշոֆի պալատ հասաւ։ Անգլիոյ թագաւորն ալ պիտի գայ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհին մեռաւ իրիկուան ժամ 6.15ին։

ՔՐՕՆՊԷՐԿ.— Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհիին մահուանը ներկայ գտնուեցան Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին եւ կայս. գերդաստանին անդամները։

ԼՈՆՏՐԱ.— Անգլիոյ թագաւորը ու թագուհին, չորեքշաբթի, Գերմանիա պիտի ուղեւորին։

ՍԵՐՊԻԱ

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սքուբշթինայի ընտրութիւնները երէկ սկսան. մինչեւ հիմա ընտրուեցաւ կառավարութեան կուսակից 88 հոգի, անկախ-արմատական՝ 4 եւ Աւագումովիչի կուսակցութենէն 7ը ազատական։ Պէլկրատի եւ ուրիշ չորս գաւառներու մէջ համեմատական ընտրութիւն կատարուեցաւ։

ՕՐԼԷԱՆԻ ԻՇԽԱՆԸ

ՍԱՅԿՈՆ.— Օրլէանի Հանրի իշխանը լաւ վիճակի մէջ է. յոյս կայ որ կատարելապէս առողջանայ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՔԵՕՍԹԷՆՃԷ.— Ռուսիացի դեր-ծովակալ Հիլտպրանտ, երէկ, այցելութիւն տուաւ Ռումանիոյ նաւատորմին հրամանատարին։ Քաղաքապետութեան կողմէ տրուած պարահանդէսէն ետքը, ռուսիացի դեր-ծովակալը՝ նաւաբաժնին սպաներուն հետ՝ Սինայա գնաց, ուր Կարոլ թագաւորին պիտի ներկայանայ։

ՍԻՆԱՅԱ.— Դեր-ծովակալ Հիլտպրանտ եւ ռուս սպաները հոս հասան։ Բարթիատ զօրավարը զանոնք ողջունեց Ռումանիոյ թագաւորին անունով. Յետոյ Բէլէշի դղեակը գացին, ուր հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ անոնց։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՐԱ.— Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ Բրէթորիայէն թէ Օռանժի բնակիչներուն մէջ կը տարածուի խաղաղութեան ի նպաստ շարժումը։

Գ. ՔՐԻՍՓԻ

ՆԱՊՈԼԻ.— Գ. Քրիսփիի վիճակը անփոփոխ է։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՄԱՀ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻԻՆ

ՔՐՕՆՊԷՐԿ, 5 օգոստոս.— Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհին այս իրիկուն մեռաւ ժամ 6.25ին՝ շրջապատուած իր զաւակէն՝ Վիլհէլմ կայսրէն եւ կայս. գերդաստանի անդամներէն։ Ֆրէտէրիք մայր կայսրուհին, Անգլիոյ Էտուարտ թագաւորին քոյրը, 1840 նոյեմբեր 21ին ծնած է՝ Մեծին Բրիտանիոյ եւ Իրլանտայի արքայական իշխանուհի. Լոնտոնի մէջ ամուսնացած էր 1858 յունուար 25ին։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.— Գ. Թուլէ խորհրդական կարգուեցաւ երկրագործական նախարարութեան։

ՔՐԻՒԿԷՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

ԼԱ ՀԷ.— Քրիւկէր նախագահը ծանոյց թէ պիտի բողոքէ՝ շաբաթ օրը Գ. Չէմպըրլէնի կողմէ խօսուած ճառին եւ Անգլիացիներուն կողմէ Քաֆիրներ զինուոր գրուելուն դէմ։

ԼՈՆՏՐԱ.— Տէյլի Մէյլ կը ծանուցանէ թէ Քրիւկէր նախագահը Ամերիկա պիտի չերթայ եւ ձմեռուան եղանակը Նիսի մէջ պիտի անցընէ։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Անհիմն է այն լուրը թէ Քրիւկէր նախագահը Բեդերսպուրկ պիտի այցելէ. եթէ այդ տեսակ դիտաւորութիւն մըն ալ ունենար, Տիկին Քրիւկէրի մահը արգելք պիտի ըլլար։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ.— Բէքինէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն օտար դեսպանները զեկուցեր են իրենց կառավարութիւններուն որ միջազգային զինուորներուն հեռանալէն ի վեր օտարներուն դէմ թշնամութիւնները վերսկսած են։

ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱ

ԼՈՆՏՐԱ.— Քարաքասէն կը հեռագրեն թէ կառավարական զինուորները մեծ պարտութեան մատներ են ըմբոստները։

ՕԴԱՊԱՐԻԿ

ԲԱՐԻԶ.— Գ. Սանթօ Տիւմօն չյաջողեցաւ ղեկավար օդապարիկի փորձին մէջ. ուստի յուսահատօրէն ըսաւ. «Բնաւ կարելի պիտի չըլլայ այն տեսակ ղեկավար օդապարիկ մը շինել որ կարենայ դիմադրելով օդին բոլոր փոփոխութեանց, շարժիլ»։

ՎԱԼՏԷՐՍԷ ՄԱՐԷՇԱԼԸ

ՊԷՐԼԻՆ.— Համպուրկի մէջ մեծ ընդունելութիւնը պիտի ըլլայ Վալտէրսէ մարէշալին.— Օգոստոս 8ին Վիլհէլմ կայսրը, Ս. Պօղոսի կամուրջին վրայ, իր ներկայութեանը պիտի ընդունի մարէշալը։ Համպուրկի ծերակոյտը նոյն օրը արտասովոր գումարում մը պիտի ունենայ՝ իբրեւ յարգանքի հաւաստիք մը Վալտէրսէ մարէշալին։ Կէսօրէն վերջը հացկերոյթ մը պիտի տրուի Քաղաքապետութեան պաշտօնատանը մէջ։ Մարէշալին հետեւորդ բոլոր զօրավարները Համպուրկ հրաւիրուած են հանդէսին ներկայ գտնուելու համար։ Անոնցմէ զատ զինուորական ուրիշ հրամանատարներ ալ հացկերոյթին ներկայ պիտի գտնուին։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

յամ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Օ. Օ.	26	39
Ամէնէն բարձր գին	»	27	03
Ամէնէն վար գին	»	23	37
Բուլէլի երկթ. գոց.	Ֆր.	[illegible]	50
Ամէնէն բարձր գին	»	105	25
Ամէնէն վար գին	»	104	50

ԲԱՑՈՒՄ 24 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ֆ. Կ.	26	38
Բուլէլի երկաթուղի	Ֆր.	101	25
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		13	—
Օսմ. Պանքա		—	—
[illegible]		0	10
[illegible]		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	85
[illegible] բաժնեթ.		5	80
» [illegible]		191	75
« պարտաթ.		476	—
Քաղաք Կ. Պոլսոյ		461	—
[illegible]		82	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնց ամիս	Ղրշ.	109	17½
» » » չէք	»	110	17
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	2[illegible]	19
Պէրլին առաջակա չէք	Մարք	18	55
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	110	03
Բոլ Իմբէրիալ	»	90	30
[illegible]	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	68
Մէթալիք	»	102	—
[illegible] ոսկեդրամ	Օ. Օ.	8	58

ԲԱՐԻԶ, 5 Օգոստոս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	32
» » 3 ½ %		101	65
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. } բաց.	Ղրշ.	25	07
} գոց.	»	25	10
» » » Բ.	.	50	80
« « « Գ.	»	27	70
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	528	—
Օսմանիէ	»	474	—
Բուլէլի երկաթուղի	»	105	25
Օսմ. [illegible]	»	512	—
Օսմ. Ռէժի	»	314	—
[illegible] Թիւրք 4 %		505	—
Քրէտի Լիոնէ		1034	—
Իտալական Ռանթ	»	96	75
Սպանիական արտաքին	»	70	60
[illegible]	»	83	25
[illegible] Լոնտոնի վրայ	»	25	190
[illegible]	»	—	3

ՎԻԷՆՆԱ, 5 Օգոստոս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	239	60
Բուլէլի երկաթուղի	»	100	—
Օսմ. Ռէժի	»	281	—

ՊԷՐԼԻՆ, 5 Օգոստոս

Օսմանիէ	»	—	—
Բուլէլի երկաթուղի	»	99	60
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	256

ՊՐԻՒՍԷԼ, 5 Օգոստոս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	24	62
Բուլէլի երկաթուղի	164	—

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՏԱՊԱԶԱՐ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի սեպտ. 11ին, (Ն. Տ.) Դշ.։ Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել սեպտ. 1ի սկիզբը, եւ կէսը՝ յունվ.ի սկիզբը. Դաշնակի դաս առնողները 3՝ իսկ երգեհոնի դաս առնողները 1 ուկէս օսմ. ոսկի աւելի կը վճարեն։

Ուրիշ տեղեկութիւններ ստանալ ուզողները կրնան գրել Հայուհեաց վարժարանի Տնօրէնութեան, Ատաբազար։ 4—10

ՆՈՐ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ԾԱՂԿԱՔԱՂ
ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
Հեղինակ Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Նախկին ուսանող Էջմիածնի Ճեմարանին եւ Բեդերբուրկի Աստուածաբանական Համալսարանին
Քննիչ
Գեր. Վահրամ եպիսկ. Մանկունի

Վաւերացուած եւ ջերմապէս յանձնարարուած կեդր. Կրօնական Ժողովէն
ԳԻՆ 4 ՂՐՈՒՇ

Կը գտնուի ամէն գրավաճառի քով. կեդրոնատեղի՝ Խօրասանճեան խան Սիրքէճի, Կ. ՊՈԼԻՍ։ 2—5

Ի Բարիզ վկայեալ իրաւագէտ փաստաբան Ա. Ա. էֆ. Սուրէնեան որ 15 տարիէ ի վեր Կ. Պոլիս Շէյխուլամ խանի մէջ հաստատուած էր, իր գրասենեակը այս անգամ փոխադրած է Կալաթա, Խավէար խանի կից Ալեքսիատի խանը, գետնայարկ թիւ 4, ուր կը գտնուի բացի կիրակիէ ամէն օր մինչեւ կէս օր։ Կը ստանձնէ դատեր քաղաքային, առեւտրական եւ շէրիի դատարանաց յատուկ։ Թրքերէն, Ֆրանսերէն եւ Հայերէն լեզուով կը խմբագրէ ու անդրադարձաբար կը թարգմանէ օրինական ամէն տեսակ գրութիւններ. Խորհրդակցութեանց գինը չափաւոր է։ 3—20

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼՄԷԼԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մահմուտ փաշայի ջրակը, թիւ 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ եւ ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու եւ անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ եւ ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անոյշները եւ զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաեւ Ֆոնտան եւ ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւններ փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 17—104

ՊԱԶԱՐ ՍԹԱՄՊՈՒԼ
ԱՊՏԻՒՐՐԱՀՄԱՆ ԹԵՎՖԻԳ ԷՖԷՆՏԻԻ
Պոլիս, Պահճէ Գաբու, թիւ 51

Այս ծանօթ վաճառատան մէջ կարելի է գտնել եւրոպական լաւագոյն ապրանքներ, շապիկներ, գիշերնոցներ, տէքօլթէ շապիկներ, թաշկինակներ, գուլպաներ, ֆանէլաներ, անուշահոտութիւններ, ապաժուռով լամբաներ, պայուսակներ եւ այլն, եւ այլն։ Բոլոր ասոնք աներեւակայելի ըլլալու աստիճան աժան գիներով։ Դիմեցէք ու գոհ պիտի մնաք։

ՄԻՒՆԻԽԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
ՊԱՎԻԷՐԱԿԱՆ ՍԱՐՔԱՑՈՎ

Այնպիսի ժամանակ մը երբ ալքօլականութիւնը մեծ վնասներ կը պատճառէ ընկերութեան, մխիթարական է մտածել թէ, առանց ինքզինքը թունաւորելու, մարդս կրնայ զովանալ Միւնիխի Պավիէրական Մարքաով գարեջուրը գործածելով. Այս գարեջուրը առողջութեան վնասակար ո՛չ մէկ նիւթ կը պարունակէ, եւ ոչ միայն զովացուցիչ ըմպելի մըն է, յարգի մանաւանդ ամառնային եղանակին մէջ, այլ նաեւ իր տեսակին մէջ անզուգական կազդուրիչ մը, իր սննդական բազմաթիւ յատկութիւններով. Ջերմագին կերպով կը յանձնարարենք մեր ընթերցողաց այս գարեջուրը՝ որ կը ծախուի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ Թ. էֆէնտի Սուրէնեանի վաճառատունները կամուրջին մօտ, Բերա մեծ փողոց եւ Գատըգիւղ։ Գործակալ Գ. Մ. Պրաճճիօթթի 39 Քէօբրիւլի խան, Պոլիս։ 4—20

ԱԶԴ.— Վկայեալ օրիորդ մը պատրաստ է այցելութեամբ դասեր տալ, հայերէնի, գերմաներէնի, Ֆրանսերէնի, եւ անգլիերէնի եւ [illegible], խիստ չափաւոր պայմաններով։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։ 3—5

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ
ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

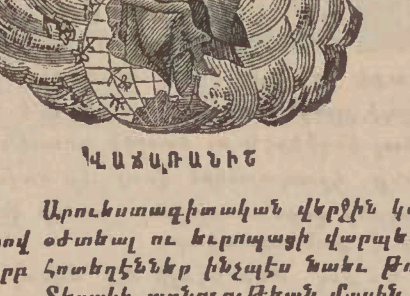

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թախթաքալէ

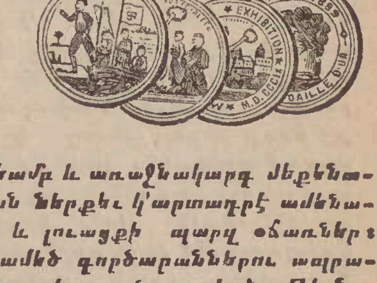

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ եւ առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ թուալէթի հոտաւէտ եւ լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոսդի Պաք եւ Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուններէ, իսկ գաւառներու եւ օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ԲԱՐԻԶ.— Գ. Գ. Լաքառիէռ Որդի եւ Ընկ. 28.— Ռիւ Շաթօտէօն։
ՊՈՄՊԱՅ.— Գ. Գ. Ապքար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Գ. Մ. Գալֆաեան.
ՊԱՇԻՐԷ.— Գ. Հ. Ռօզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.— Գ. Գ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Գ. Կէւոն Արտինի
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Գ. Հայնրիխ Վառնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Գ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒԲ.— Գ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Գ. Ֆրանքէլ Նիֆֆներ.
ՍԱՄՍՈՆ.— Գ. Գ. Պետրոսեան Եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Գ. Արիս Կ. Ինճիճեան.

ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ազգ. Կեդր. վարժարանի նոր տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 1ին։

Ա. կարգին աշակերտել փափաքողները պէտք է ներկայանան վարժարանիս Ընդհ. Տնօրէնին, Թուականէս սկսեալ մինչեւ Օգոստոս 20, ամէն Դշ. և Շբ. օրեր, մինչեւ կէս օր անուննին արձանագրել տալու համար։

Վարժարանի կանոնագրով որոշուած մուտքի քննութեան առարկաներն են.

Կրօնք.—Քրիստոնէականի գիտելիք,

Հայերէն.—Աւետարանէն թարգմանութիւն, գրաբար քերկ. հարցմ. (տես գործ. քերակ. Գարագաշեանի), աշխարհ. պարզ շարադրութիւն։

Օսմանեան.—Հասարակ ընթերցանութիւն, ուղղագր. (իմլա), օսմ.է հայերէն պարզ թարգմանութիւն։

Ֆրանսերէն.—Ֆրանս.է ի հայ թարգմ. հայ.է ի ֆրանս. պարզ թարգմ., քերականական հարցումներ (տես օր. համար «Larive et Fleury»ի քերականութեան Ա. տարին)։

Ընդհ. Պատմ.—Յունաց և Հռովմայեցւոց։

Աշխարհագր.—Բնական և աշխարհագր. հինգ մասանց։

Թուաբանութիւն.—(Աւարտած պէտք է ըլլայ)

Երկրաչափութիւն.—Գիծերու, անկիւններու և շրջանակներու վրայ գործն. գիտելիք։

Իրագիտութիւն.—Բնական գիտութեանց վրայ նախնական ծանօթութիւններ։

Գծագրութիւն եւ Գեղագրութիւն

ԴԻՏՈՂ — **Ֆրանսերէնի եւ Թուաբանութեան** քննութեանց արդիւնքը մասնաւոր կերպով նկատողութեան պիտի առնուի, փորձով տեսնուած ըլլալով որ, նորէկ աշակերտներ այդ երկու ճիւղերուն մէջ պահանջուածին չափ կարող չեն։

Քննութիւնները գրաւոր պիտի կատարուին հետեւեալ թուականներուն։

Օգոստոս 20. Բշ. օր. Կրօնք, Հայերէն, Ֆրանս. Օսմ., Պատմ.։

Օգոստոս 21. Գշ. օր. Աշխարհագր. Թուաբնթ. Երկրաչփ. Իրագիտութիւն։

Օգոստոս 24. Ուր. օր. քննութեանց արդիւնքը պիտի ծանուցուի։

Ղալաթիա, 21 յուլիս 1901

Ի Դիմաց Խնամակալութեան
Վ. Ատենադպիր Ատենապետ
ՄԱՔՍՈՒՏ ՀԱՐԵՆՑ ՅԱԿՈԲ ԷՍԱՅԵԱՆ
6—6

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ
Ա. ՌՈՒՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիսքօռպիւթիքի և Մօռիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մորթի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաեւ վիզի գնտիկները հալեցնելու և ախորժակը բանալու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանոց մէջ Ա.

ROYAL VICTORIA
HAIR RESTORER
ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ
ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԵՂ
ՄԱԶԵՐԸ, ՄՕՐՈՒՔԸ ԵՒ ՅՕՆՔԸ ՈՒԺՈՎՑՆԵԼՈՒ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ԲՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Այս դեղը նրբամաշկերը կ'անհետացնէ երբ անգամ մը գործածէք զայն. անմրցելի դեղ մըն է։ Մաքուր և փայլուն կը պահէ մազերը. շիշ մը կը բաւէ անոր օգտակարութիւնները երեւան բերելու համար։ Անոր գործածութիւնը անխորժելի է և հերաթափութիւնը կ'արգիլէ։ Ասորիճանական այլ ստոյգ արդիւնքներ կ'ունենայ։ Բնական փայլ մը կու տայ մազերուն։ Այս դեղը ներկ մը չէ բնաւ։ Փափաքուած արդիւնքը ընդհանրապէս 10—15 օրէն ձեռք կը բերուի։ Անոնք որ ծանր հիւանդութիւններէ կ'ապաքինին, մտադրապութիւններ ունին, այն կիները՝ որոնք իրենց զաւակին կաթ կու տան և այն անձերը՝ որոնք մեծ յոգնութեանց ենթարկուած են միշտ, մազերնին կորսնցնելու ենթարկուած են միշտ. մանաւանդ այս պարագաներուն մէջն է որ Royal Victoria hair restorer, ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉը մեծ ծառայութիւններ մատուցանելու կոչուած է, կը բաւէ անգամ մը փորձել, զայն գործածելու համար միշտ։ Գործածման եղանակն է շիշը երերցնել և փոքր ըմպանակով մը օրը անգամ մը շփել մազերուն արմատները։ Փափաքուած արդիւնքը ձեռք բերելէ յետոյ՝ կը բաւէ երեք անգամ գործածել շաբաթը։ Այս դեղը կը ծախուի առաջնակարգ դեղարաններու մէջ միայն։ Օսմ. կայսրութեան և Եգիպտոսի մէջ միակ գործակալն է Էտմոնտ Ֆարուանա, որուն վաճառատունը կը գտնուի Ղալաթիա, Վոյվոտա պահականոցին քով, Ղալաթիա—Շիշլի Թրամուէյի դէմն մօտ, թիւ 95—96։ Նոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին նաեւ անգլիական և ամերիկեան պատրաստ դեղեր։

ՀԻՆ ԳԻՆԻ [illegible] տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, Հոնդուրեան մեւխանէ Յակոբ աղայի տունը։

Իր անարատութեան պատճառաւ ՇԱԲՕԹՕ բէքթօնը միակն է որ կը գործածուի Գ. Բասթէօռի, Պերլինի, Վիէննայի և Բետըրսպուրկի աշխատանոցներուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԴՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ
ՇԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ԲԷՓՍԻՆԵԱՆ ԲԷՔԹՕՆԻ
VIN CHAPOTEAUT

Բէքթօնն, որ իբր ամենալաւ սնունդ ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէփսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաեւ այն անձերն, որք ունին հիւծումէ առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ զզուանք, տենդ, շաքարախտ, Թոքախտ, Թանչք, ուռեցք, քանսէր, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։

ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ,
և բոլոր դեղարանոց մէջ։ Ա.

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կու տայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահուտ դրամ մըն է։

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ և է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնապատմութեան, մեկնումին, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց իմաց տրուելու ալ կատարուի. նմանապէս ո՛ և է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կէկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մասին՝ աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մերքէզպանի փողոց, Ճէնիտ խան թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

Քննիչ գործակալութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ։

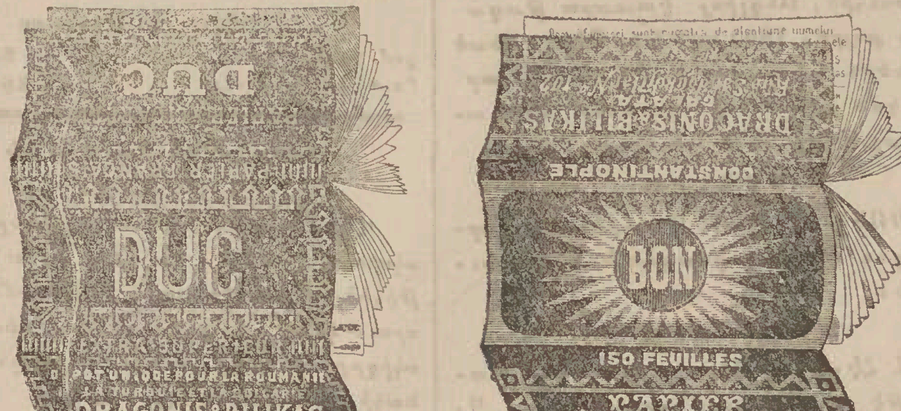

Երբ ամէն առթիւ կը ջանաք ձեր առողջութիւնը պահպանել, ուշադրութիւն ըրէք որ ձեր գործածած սիկառի թուղթերն ալ առողջապահիկ ըլլան։ ՏԻՒՔ և ՊՕՆ և ՃԵՐՄԱԿ ԿՈՂՔՈՎ ՊՕՆ սիկառի բոլոր թուղթերը ջերմապէս կը յանձնարարուին, որովհետեւ առողջապահական օրինաց համեմատ պատրաստուած են։ 15—52

HUILE DE HOGG
ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցայտնի է թէ մորիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձըմեռը ո՛րքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (էրիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Գ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մորիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անտարբեր անառատութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Ինիթօն տէ Ֆարլիքեան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մորիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Քասթիկլիօն Բարիզ։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տառանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանօսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօռեան դրութեամբ զատուած յստակ ջուր մըն է և չատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։
504 41—56

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵՆԱՑ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— [illegible]

Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333 ֆր.
1898ի հասոյթը 24,775,462
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ՝ 164,172,000

Ընկերութեան շէնքը ի Կ. Պոլիս
Ա. [illegible]
Ղալաթիա, [illegible]
([illegible])
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
[illegible] 524

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
ՏՐ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396
(Տանենի զարեթրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զրպուռնեանց դէմը)

[illegible] մէկ անգամէն կը լրանան ցաւով գիմելու եւ բուժուած վերադառնալու [illegible]

[illegible] ջմէի ձեւաւորութիւն [illegible] ծամողութիւն եւ [illegible]

[illegible]

[illegible] (մինչեւ կէս օր) [illegible] (մինչեւ կէս գիշեր) [illegible]

Տեսեր.— [illegible] !! 197

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ
ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէշթա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլիոն ֆրանք	114 միլիոն ֆրանք	461,.3.,390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Բերա, Թիւնէլի հրապարակը։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի
747 7—52 Տնօրէն Արեւելքի համար Լ. ՖՕՆՏԻ

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՌԷՒՆԻ
LES PROVINCES RÉUNIES
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԻՊՐԻՒՔՍԷԼ
Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ
Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէնիտ խան

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը
(.0 Սէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Գ. Ալպէր Սիմոնս
Տօքարեան խան, Վոյվոտա փողոց
թիւ 67

ԱՄԷՆ ՀՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին [illegible] խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
[illegible]
Օսմ. [illegible]

Ենթ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զառօֆ
Մահմուտփաշա, Զարըպըւ խան, թիւ 21 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
[illegible]
[illegible]

Շոգենաւք	Թոնօ	Շոգենաւք	Թոնօ	Շոգենաւք	Թոնօ	Շոգենաւք	Թոնօ	Շոգենաւք	Թոնօ
[illegible]	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	185
[illegible]	3607	[illegible]	2906	[illegible]	1895	[illegible]	2278	[illegible]	1113
[illegible]	1541	[illegible]	895	[illegible]	775	[illegible]	2709	[illegible]	1725
[illegible]	3377	[illegible]	4311	[illegible]	1581	[illegible]	2557	[illegible]	1122
[illegible]	1822	[illegible]	837	[illegible]	2720	[illegible]	1057	[illegible]	1200
[illegible]	1264	[illegible]	2232	[illegible]	3600	[illegible]	1785	[illegible]	1723
[illegible]	1076	[illegible]	1718	[illegible]	595	[illegible]	2419	[illegible]	1542
[illegible]	841	[illegible]	504	[illegible]	2354	[illegible]	1083	[illegible]	2327
[illegible]	4431	[illegible]	3454	[illegible]	2540	[illegible]	4100	[illegible]	1478
[illegible]	1671	[illegible]	1530	[illegible]	1050	[illegible]	4026	[illegible]	487
[illegible]	1337	[illegible]	1341	[illegible]	1052	[illegible]	1585	[illegible]	2439
[illegible]	1244	[illegible]	954	[illegible]	2207	[illegible]	1637	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1338	[illegible]	1700	[illegible]	510	[illegible]	1389
[illegible]	2736	[illegible]	349	[illegible]	1053	[illegible]	2229	[illegible]	2293
[illegible]	1834	[illegible]	4582	[illegible]	2272	[illegible]	1663	[illegible]	1850
[illegible]	2697	[illegible]	3060	[illegible]	1642	[illegible]	1613	[illegible]	1209
[illegible]	4235	[illegible]	1242	[illegible]	2191	[illegible]	1789		

Թօլիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Քօնկօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 29ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Տ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՔԻԶՕ
Թիւ 22—24, [illegible] խան, Ղալաթիա 277

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Դշ. 24 6 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Բշ. 25 7 Իզմիր, Պիրէ, [illegible] 10ին միջօրէէն առաջ [illegible] Աղէքսանդրիա, [illegible]
Ե. 26 8 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 26 8 [illegible] ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Ուր. 27 9 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 551

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ [illegible]
Ն. ՊԱՔԵ ԵՒ ԸՆԿ.
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Օգոստ. 6ին Անադոլի, ուղ. Մարսիլիա։
» 7ին Գառամանի Տէրբնճէ Իզմիր Պանտրմա Մարսիլիա։

[illegible]
[illegible] 245 ֆրանք. [illegible]
175 ֆրանք. [illegible]
[illegible]
[illegible] 516 Բ. [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑ
[illegible] Լիվրփուլ [illegible]

Շոգենաւք	Թոնօ	Շոգենաւք	Թոնօ
[illegible]	18900	[illegible]	5592
[illegible]	18900	[illegible]	4841
[illegible]	12952	[illegible]	5329
[illegible]	12950	[illegible]	2045
[illegible]	8845	[illegible]	3983
[illegible]	8128	[illegible]	3935
[illegible]	8130	[illegible]	2558
[illegible]	7832	[illegible]	2181
[illegible]	7868	[illegible]	1614

Վերիա շոգենաւը, նաւապետ Քրէսէր, ընդհանուր վաճառքով Լիվրփուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ ԺԷԼԻ Է. ՍԻԿԸՐ
Jely et Seager
[illegible] խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա. [illegible]

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերփուլ և [illegible]

Շոգենաւք	Թոնօ	Շոգենաւք	Թոնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3000
[illegible]	9000	[illegible]	2500
[illegible]	9000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2000
[illegible]	8700	[illegible]	305
[illegible]	8700	[illegible]	305
[illegible]	8700	[illegible]	303
[illegible]	3500		

[illegible] 24 [illegible]

[illegible]
[illegible]
Ղալաթիա, [illegible]
600 [illegible]

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Շոգենաւք	Թոնօ	Շոգենաւք	Թոնօ
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2400
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1600
[illegible]	2207	[illegible]	1500

Դիմել առ Գ. Հ. [illegible] և ԸՆԿ.
[illegible] խան
[illegible] ՄՕՍ և ԸՆԿ.
184 21. [illegible]

[illegible]